

БИБЛИОТЕКА ЗА ДОКТОРАНТИ

**НАРЪЧНИК
НА ДОКТОРАНАТА**

**ТРЕТО ИЗДАНИЕ
ПРЕРАБОТЕНО И ДОПЪЛНЕНО**

АНГЕЛ СМРИКАРОВ

2015

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР	5
Раздел I ЗАКОНОВА БАЗА НА ДОКТОРАНТУРАТА	7
ЗАКОН ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (извадка)	7
ПРАВИЛНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (извадка)	12
ПРОЦЕДУРНИ ПРАВИЛА НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНИ СТЕПЕНИ И ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ (извадка)	23
Списък на научните специалности / докторски програми, по които Русенският университет има програмна акредитация за обучение по образователната и научна степен “доктор”	36
Примерен график за защита на дисертация	39
Съпровождащи документи	40
Раздел II ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДОКТОРАНТИ	69
Задължения на научния ръководител	69
Групов учебен план за подготовка на докторанти	71
Примерна методика на работа върху дисертация	74
Изисквания към оформлението на докладите за научна конференция	76
Изисквания на БДС към описването на използваната литература ..	79
Доклад-образец	80
Рецензия.....	82
Що е това IMPACT FACTOR ?	83

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Темата на дисертацията	84
Примерна структура и съдържание на дисертация	85
Примерна структура и съдържание на автореферат на дисертация	89
Примерна структура и съдържание на PowerPoint презентация за защита на дисертация	94
Защо правим дисертация	98
ПРИЛОЖЕНИЯ	99
Европейски и национални програми за финансиране на проекти	101
Правила за приложението на система от материални и морални стимули	102
За сериозното – на шега	108
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	110

**ВМЕСТО
ПРЕДГОВОР**

**МОЖЕ ЗНАЕЩИЯТ,
ЗНАЕ ИСКАЩИЯТ,
ИСКА ВЯРВАЩИЯТ,
ВЯРВА МОЖЕЩИЯТ.**

Доц. д-р Милен Луканчевски

Първото издание на БИБЛИОТЕКАТА ЗА ДОКТОРАНТА отдавна доказва полезността си при подготовката на бъдещите учени у нас. Някои от нейните тонове заслужено се радват на много висока популярност и оценка. Те твърдо заеха мястото си в работното ежедневие на много млади специалисти и докторанти.

Намирам идеята за актуализирането на библиотеката за много добра и навременна. Убеден съм, че новата поредица ще бъде още по-полезна и ще има значителен принос за издигане на равнището на докторантурата, а с това и на науката в България.

/акад. П. Кендеров/

*Диря след себе си оставят само тези,
които вървят по неутълкани пътеки.*

РАЗДЕЛ I

ЗАКОНОВА БАЗА НА ДОКТОРАНТУРАТА

ЗАКОН ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Обн. ДВ. бр.38 от 21 Май 2010 г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010 г.,
изм. ДВ. бр.101 от 28 Декември 2010 г.
(извадка)

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с научните степени и академичните длъжности в Република България.

(2) Принципи за придобиване на научните степени и заемане на академичните длъжности са:

1. автономия на висшите училища и научните организации и свързаната с нея децентрализация на процедурите по този закон;

2. свободен избор на научно развитие и обективност при неговото оценяване;

3. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) гарантиране на обществения интерес, свързан с качеството на образователния процес и научните изследвания;

4. международно признание, обмен на експерти и информация при провеждане на процедурите, с оглед изграждането на единно образователно и научноизследователско пространство.

(3) (Обявена за противоконституционна с РКС № 11 от 2010 г. - ДВ, бр. 81 от 2010 г.) Конкретните условия и ред за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности се определят със съответните правилници на висшите училища и научните организации при спазване на единните държавни изисквания.

Чл. 2. (1) Академичният състав включва заемащите академични длъжности във висшите училища и научните организации, както и други лица по Закона за висшето образование.

(2) Научните степени са:

1. (изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) "доктор" (образователна и научна);

2. "доктор на науките".

(3) Академичните длъжности са:

1. "асистент";

2. "главен асистент";

3. "доцент";

4. "професор".

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Процедурите за прием на редовни и задочни докторанти, както и за заемане на академични длъжности в акредитираните от Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) професионални направления и специалности се откриват с решение на висшето училище или научната организация за провеждане на конкурс. Конкурсът се обявява в "Държавен вестник" и на интернет страницата на съответното висше училище или научна организация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Кандидатите подават документи съгласно условията и реда, определени в този закон, и реда, определен в правилника на съответното висше училище или научна организация в срок не по-кратък от два месеца след обявлението в "Държавен вестник".

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) (1) Оценяването на дисертационен труд и на кандидатите за академични длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор" се извършва от научно жури. За всяка конкретна процедура съставът му се предлага от първичното звено и се утвърждава от факултетния, съответно научния съвет.

(2) Ректорът, съответно ръководителят на научната организация определя със заповед състава на научното жури, утвърден по реда на ал. 1.

(3) За членове на научното жури се избират български граждани - хабилитирани лица и/или утвърдени чуждестранни учени в съответната научна област, а при възможност - и в съответното направление и специалност. При интердисциплинарност на обявения конкурс или тема на дисертационния труд най-малко един член на журито трябва да бъде от друга научна област, към която обявеният конкурс или тема на дисертационния труд има отношение. Изборът се осъществява от две обособени групи - на външни и на вътрешни членове за съответното висше училище или научна организация. При избор на научно жури се определя и един резервен член.

(4) За членове на научното жури по ал. 1 не могат да бъдат избирани лица, които са свързани лица по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби с кандидат за придобиване на научна степен или заемане на академична длъжност, както и лица, които имат частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на работата им като членове на журито.

(5) На своето първо заседание научното жури по ал. 1 избира един от членовете си за председател и определя от състава си рецензенти.

(6) Решенията на журито се приемат с явно гласуване и обикновено мнозинство.

(7) Не могат да се провеждат заседания на журито в намален състав.

Глава втора.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН "ДОКТОР" И НАУЧНАТА СТЕПЕН "ДОКТОР НА НАУКИТЕ" (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 101 ОТ 2010 Г.)

Чл. 5. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Образователната и научна степен "доктор" и научната степен "доктор на науките" се придобиват само във висши училища и научни организации, получили акредитация за обучение в образователна и научна степен "доктор" от НАОА, при условията и по реда на Закона за висшето образование.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Образователната и научна степен "доктор" и научната степен "доктор на науките" са безсрочни и важат на територията на цялата страна.

(3) Придобитите в чужбина научни степени се признават от висшите училища или от научните организации в Република България при условия и по ред, определени с правилниците им, в съответствие с нормативните актове и международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Образователната и научна степен "доктор" се придобива от лице с образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) За придобиване на образователната и научна степен "доктор" лицето по ал. 1 трябва да защити дисертационен труд при условията и по реда на този закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Дисертационният труд по ал. 2 трябва да съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Дисертационният труд се подготвя чрез редовно обучение, задочно обучение или самостоятелна подготовка в получила акредитация от НАОА докторска програма на висше училище или научна организация. Подготовката е възможна и в дистанционна форма на обучение.

Чл. 7. (1) Приемането на редовни и задочни докторанти се извършва чрез конкурс, който се провежда не по-рано от един месец след изтичане на срока за подаване на документи по чл. 3, ал. 2.

(2) Кандидатите за докторанти на самостоятелна подготовка предлагат за обсъждане в съответната катедра, департамент или институт проект на дисертационния труд, разработен в основната му част и библиография.

(3) Зачисляването на успешно издържалите конкурса кандидати, съответно на кандидатите с одобрени проекти по ал. 2, се извършва с решение на факултетен, съответно научен съвет на висшето училище или научната организация.

Чл. 8. (1) Обучението на докторантите се осъществява по план при условията и по реда на Закона за висшето образование и правилника на съответното висше училище или научна организация.

(2) Редовната и самостоятелната форма на обучение са с продължителност до 3 години, а задочната и дистанционната - до 4 години.

(3) По изключение, регламентирано в правилниците на съответното висше училище или научна организация, срокът може да бъде удължаван, но не повече от една година.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Научното жури за защита на дисертационен труд е в състав от пет лица, като най-малко трима са външни за висшето училище или научната организация. Най-малко един от членовете на журито трябва да бъде професор.

Чл. 10. (1) Членовете на журито изготвят две рецензии, една от които на външно лице, и три становища. Рецензиите и становищата задължително завършват с положителна или отрицателна оценка.

(2) (Обявена за противоконституционна в частта относно израза "и английски" с РКС № 11 от 2010 г. - ДВ, бр. 81 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Рецензиите и становищата се изготвят в срок до три месеца от определянето на журито и се публикуват заедно с автореферата на дисертацията на интернет страницата на висшето училище или на научната организация.

Чл. 11. (1) В едномесечен срок след публикуването на рецензиите и становищата журито провежда открито заседание за защита на дисертацията.

(2) За успешно защитена се смята дисертация, получила на защитата най-малко три положителни оценки, като всеки член от журито публично обявява своята оценка.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Неуспешно защитената дисертация се връща за преработване. Ако кандидатът желае, не по-късно от една година след връщането се обявява нова процедура за защита, която е окончателна.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Образователната и научна степен "доктор" се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

Чл. 12. (Обявен за противоконституционен с РКС № 11 от 2010 г. - ДВ, бр. 81 от 2010 г., нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) (1) Научната степен "доктор на науките" се придобива от лице с образователна и научна степен "доктор".

(2) За придобиване на научната степен "доктор на науките" лицето по ал. 1 трябва да защити дисертационен труд при условията и по реда на този закон.

(3) Дисертационният труд по ал. 2 трябва да съдържа теоретични обобщения и решения на големи научни или научноприложни проблеми,

които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката.

(4) Дисертационният труд по ал. 2 се подготвя самостоятелно и не може да повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на представения за придобиване на образователна и научна степен "доктор".

(5) Дисертационният труд и авторефератът се предлагат от кандидата за обсъждане в съответната катедра, департамент или институт.

Чл. 13. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Защитата на дисертационния труд за придобиване на научната степен "доктор на науките" се осъществява публично пред жури от седем хабилизирани лица, най-малко трима от които професори. Най-малко четирима от членовете на научното жури са външни лица за съответното висше училище или научна организация.

(2) За защитата се прилагат съответно разпоредбите на чл. 10 и 11. Трима от членовете на журито изготвят рецензии, останалите - становища. Две от рецензиите са от професори и най-малко една рецензия - от външно за висшето училище или научната организация лице.

(3) (Нова - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) За успешно защитена се смята дисертация, получила на защитата най-малко четири положителни оценки, като всеки член от журито публично обявява своята оценка.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Научната степен "доктор на науките" се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Образователната и научна степен "доктор" и научната степен "доктор на науките" се удостоверяват с диплома, издадена от съответното висше училище или научна организация по единен образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, която се изпраща в тридневен срок на Министерството на образованието, младежта и науката за регистриране.

(2) Дипломата по ал. 1 се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) (1) При равни други условия лицата, придобили научна степен "доктор на науките", ползват предимство при заемане на академичните длъжности по този закон.

(2) За образователна и научна степен "доктор" или за научна степен "доктор на науките", свързана с изпълняваната работа, на лицата се изплаща допълнително месечно възнаграждение в размер, определен от Министерския съвет.

**ПРАВИЛНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ
НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Приет с ПМС № 202 от 10.09.2010 г.
Обн. ДВ. бр.75 от 24 Септември 2010 г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011 г.
(извадка)

**Глава първа.
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) С правилника се урежда прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) (1) Оценяването на дисертационните трудове за придобиване на научни степени и на кандидатите за заемане на академичните длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор" се извършва от научни журита. За всяка конкретна процедура съставът на научното жури се утвърждава от факултетния съвет, съответно от научния съвет, по предложение на първичното звено.

(2) Ректорът, съответно ръководителят на научната организация, определя със заповед състава на научното жури, утвърден по реда на ал. 1.

(3) За членове на научното жури се избират български граждани - хабилитирани лица и/или утвърдени чуждестранни учени в съответната научна област, а при възможност - и в съответното направление и специалност. При интердисциплинарност на обявения конкурс или тема на дисертационния труд най-малко един член на журито трябва да бъде от друга научна област, към която обявеният конкурс или тема на дисертационния труд има отношение. Изборът се осъществява от две обособени групи - на външни и на вътрешни членове за съответното висше училище или научна организация. При избор на научно жури се определя и един резервен член от всяка обособена група.

(4) За членове на научното жури по ал. 1 не могат да бъдат избирани лица, които са свързани лица по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с кандидат за придобиване на научна степен или заемане на академична длъжност, както и лица, които имат частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на работата им като членове на журито.

(5) Не се провеждат заседания на журито в намален състав.

(6) На своето първо заседание научното жури по ал. 1 избира един от членовете си за председател и определя от състава си рецензенти.

(7) Решенията на журито се приемат с явно гласуване и с обикновено мнозинство.

(8) Решенията на журито може да се вземат и неприсъствено, като в тези случаи обсъждането и гласуването се извършват чрез съответните технически средства при условия и по ред, определени с правилника на висшето училище или научната организация.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Националният център за информация и документация към министъра на образованието, младежта и науката поддържа електронна база данни за защитените дисертационни трудове и списък на хабилитираните лица в Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Висшите училища и научните организации изпращат в Националния център за информация и документация по един екземпляр от защитените дисертационни трудове и авторефератите към тях на хартиен и електронен носител, информация за издадените дипломи за придобита образователна и научна степен "доктор" и научна степен "доктор на науките", както и за избраните на академични длъжности лица в срок до 14 дни след датата на издаването на дипломата, съответно датата на избора.

Глава втора.

ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН "ДОКТОР" И НАУЧНА СТЕПЕН "ДОКТОР НА НАУКИТЕ"

(ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 19 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 08.03.2011 Г.)

Раздел I.

Прием и обучение на докторанти

Чл. 4. (1) За докторанти могат да кандидатстват лица с придобита образователно-квалификационна степен "магистър".

(2) Обучението за придобиване на образователната и научна степен "доктор" се осъществява в редовна, в задочна, в самостоятелна или в дистанционна форма на обучение.

(3) Обучението в докторантура се извършва по акредитирани от НАОА докторски програми по научни специалности.

(4) Обучението в докторантура се извършва в първично звено на висше училище или научна организация, където има поне едно хабилитирано лице от съответната научна област.

(5) Националната агенция за оценяване и акредитация акредитира програми за обучение на докторанти в едно или няколко от професионалните направления в деветте области на висшето образование, определени в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г.; Решение № 10827 на Върховния административен съд от 2003 г. - бр. 106 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 32 и 94 от 2005 г.).

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Чл. 5. (1) Приемът в редовна или задочна докторантура се извършва с конкурс, който се провежда не по-рано от един месец след изтичането на срока за подаване на документи по чл. 3, ал. 2 ЗРАСРБ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Конкурсът се обявява в "Държавен вестник" и на интернет страниците на висшето училище или научната организация.

Чл. 6. (1) Допускането на кандидатите до участие в конкурса се извършва от комисия, включваща ръководителя на приемащото структурно звено, ръководителя на първичното звено и преподавател в докторската програма, назначена със заповед на ректора на висшето училище или на ръководителя на научната организация.

(2) Комисията по ал. 1 разглежда документите на кандидатите за съответствие с изискванията за допустимост на ЗРАСРБ, на този правилник и на съответния правилник на висшето училище или научната организация, като взема решение за допускане в 20-дневен срок след изтичането на срока за подаване на документи.

(3) Ръководителят на приемащото структурно звено уведомява писмено кандидатите за резултатите от допускането им до участие в конкурса, като за недопуснатите кандидати се посочват и мотивите за недопускането им.

(4) Допуснатите кандидати се уведомяват за датата на изпитите, като уведомлението съдържа и списък на въпросите за изпита по специалността. Уведомлението по ал. 3 се изпраща най-късно един месец преди датата на първия изпит.

Чл. 7. (1) Недопуснатите до участие в конкурса кандидати могат в 7-дневен срок от датата на уведомяването да направят възражение до ръководителя на приемащото структурно звено.

(2) Ръководителят на приемащото структурно звено възлага на нова комисия от трима души - хабилитирани лица, да се произнесе по възражението. Въз основа на доклада на комисията ръководителят взема окончателно решение в 10-дневен срок от получаване на възражението.

Чл. 8. (Отм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.)

Чл. 9. (1) Конкурсът включва изпит по специалността и по чужд език, избран от кандидата. Кандидатите за докторанти по чужд език и чужда литература полагат изпит по чужд език, различен от изпита по специалността.

(2) Изпитите се провеждат по ред, предвиден в правилника на съответното висше училище или научна организация.

(3) Факултетният, съответно научният съвет на висшето училище или научната организация взема решение за зачисляване на успешно издържалите конкурса кандидати. В решението се посочва и научният ръководител на докторанта, който се избира по предложение на съвета на първичното звено. За научен ръководител се избира хабилитирано

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

лице или лице, притежаващо степента "доктор", с доказани научни постижения или практически опит.

Чл. 10. (1) Приемът в самостоятелна форма на обучение на докторанти, разработили в основната част дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор", се извършва без изпит през цялата академична година.

(2) Кандидатът подава в първичното звено проект на дисертационния труд, разработен в основната му част, както и библиография.

(3) Представената част от дисертационния труд се обсъжда от съвета на първичното звено в присъствието на кандидата. Ако съветът на първичното звено одобри работата на кандидата, ръководителят на първичното звено прави предложение до ръководителя на приемащото структурно звено за темата на дисертацията, научната област и индивидуалния учебен план за работа на докторанта.

(4) Въз основа на предложението по ал. 3 факултетният, съответно научният съвет в рамките на заседанието взема решение за зачисляване на докторанта, като утвърждава темата на дисертационния труд и индивидуалния учебен план на докторанта.

Чл. 11. Въз основа на решението на факултетния или научния съвет по чл. 9, ал. 3 и чл. 10, ал. 4 ректорът на висшето училище или ръководителят на научната организация издава заповед за зачисляване на докторанта. В заповедта се посочват: формата на докторантурата; първичното звено, в което се организира обучението; срокът на обучение; темата на дисертационния труд; научната област или научните области, а в случаите по чл. 9, ал. 3 - и научният ръководител.

Чл. 12. Лица, завършили чуждестранни висши училища, могат да кандидатстват за докторанти, след като придобитото висше образование им бъде признато по реда на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 69 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 25 и 79 от 2009 г. и бр. 59 от 2010 г.), при условията и по реда, предвидени в този правилник и в съответния правилник на висшето училище или научната организация.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) (1) Лица, които не са български граждани и не са граждани на друга държава - членка на Европейския съюз, на друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, могат да кандидатстват и да се обучават в докторантура:

1. в изпълнение на междуправителствените спогодби за образователен, културен и научен обмен;
2. съгласно актове на Министерския съвет;
3. при условията на чл. 95, ал. 7 от Закона за висшето образование.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

(2) Кандидатите по ал. 1, т. 1 и 2 се приемат при условията и по реда, определени в съответната спогодба или в акта на Министерския съвет, съгласувано със съответните висши училища или научни организации.

(3) Лицата по ал. 1, т. 3 се приемат при условията и по реда, определени в съответните правилници на висшите училища и на научните организации.

(4) Лицата по ал. 1 могат да кандидатстват за докторанти и при условията и по реда за приемане на българските граждани, ако:

1. имат статут на постоянно пребиваващи на територията на Република България;

2. имат статут на бежанци;

3. са от българска народност.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.)

(1) Кандидатите за докторанти по чл. 13, ал. 1 подават следните документи:

1. формуляр или молба, съдържаща кратки биографични данни, степента на владене на чужди езици, както и висшето училище или научната организация, в която желаят да се обучават;

2. копие от документа за висше образование, от който да е видно, че кандидатът притежава магистърска степен;

3. медицинско свидетелство, издадено в срок един месец преди датата на кандидатстването и заверено от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства;

4. списък на публикациите, ако има такива;

5. копие от документите за гражданство;

6. удостоверение за признато висше образование, ако дипломата е издадена от чуждестранно висше училище;

7. две снимки.

(2) Документите по ал. 1, т. 2 и 3 трябва да бъдат легализирани, преведени и заверени в съответствие с разпоредбите на международните договори на Република България с държавата, в която са издадени, а при липса на такива - по общия ред за легализациите, преводите и заверките на документи и други книжа.

(3) Кандидатите по чл. 13, ал. 1, т. 1 и 2 подават документите по ал. 1 в Министерството на образованието, младежта и науката.

(4) Кандидатите по чл. 13, ал. 1, т. 3 подават документите по ал. 1 в избрано от тях висше училище или научна организация.

Чл. 13б. (Нов - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) (1) Висшите училища и научните организации изпращат в Министерството на образованието, младежта и науката документите на одобрените от тях кандидати по чл. 13, ал. 1, т. 3 - граждани на държави, за които се изисква издаване на виза за дългосрочно пребиваване в Република България, както и информацията относно:

1. лични данни на кандидата - имената по паспорт на латиница, дата на раждане, място на раждане, гражданство;

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

2. наименование на научната специалност, образователна и научна степен, форма и срок на обучение;

3. информация за езиковата и специализираната подготовка - степен на владеене на български език, наименование на основното звено, в което ще се проведе подготовката, продължителност на обучението;

4. годишна такса за обучение и за езиковата и специализираната подготовка;

5. номер на банковата сметка на висшето училище или научната организация, по която следва да бъде преведена таксата за обучение или за езиковата и специализираната подготовка.

(2) Министерството на образованието, младежта и науката издава Удостоверение за приемане на кандидатите за обучение в Република България и писмено уведомява за това Министерството на външните работи и дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи. Удостоверението е валидно само за учебната година, за която е издадено.

(3) Лицата, кандидатстващи при условията на чл. 95, ал. 7 от Закона за висшето образование, заплащат таксите за обучение, след като са получили виза вид "D" и са пристигнали в Република България.

Чл. 13в. (Нов - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) (1) Ректорът на висшето училище или ръководителят на научната организация издава заповед за зачисляване на одобрените кандидати за докторанти по чл. 13, ал. 1.

(2) Висшето училище или научната организация писмено уведомява Министерството на образованието, младежта и науката за записаните докторанти по ал. 1.

Чл. 14. (1) Обучението на докторантите включва следните дейности:

1. научноизследователска (художественотворческа) дейност;

2. посещение и участие в работата на курсове (семинари, тюториали от докторско ниво);

3. преподавателска и/или експертна дейност, участие в научни форуми (национални и/или международни);

4. изпити за докторски минимум;

5. защита на докторска дисертация.

(2) Разпределението по видове дейности за срока на обучението се извършва на базата на стандарт, утвърден от висшето училище или научната организация, при спазване на задължителни изисквания, утвърдени в съответните правилници на висшето училище или научната организация.

Чл. 15. (1) Обучението на докторантите се осъществява по индивидуален учебен план.

(2) Учебният план се изготвя от докторантите и научните им ръководители и се обсъжда и утвърждава от факултетния, съответно научния съвет.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

(3) Индивидуалният учебен план определя насочеността на докторантурата и се състои от общ учебен план за целия период на обучение и работен план по години. Индивидуалният учебен план съдържа:

1. темата на дисертационния труд;
2. разпределението на всички дейности по години;
3. изпитите и сроковете за полагането им;
4. посещението на определен цикъл лекции и упражнения, участието в курсове, семинари, конференции и други публични научни изяви;
5. етапите и сроковете за подготовка на дисертационния труд.

(4) Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на защитата. Промяната се извършва със заповед на ректора на висшето училище или на ръководителя на научната организация въз основа на решение на факултетния, съответно научния съвет по предложение на съвета на първичното звено.

Чл. 16. Докторантите полагат изпитите по индивидуалния учебен план пред назначени от ръководителя на приемащото структурно звено комисии в състав от най-малко 3 хабилютирани лица и с участието на научния ръководител на докторанта.

Чл. 17. (1) Докторантите се атестират от факултетния, съответно научния съвет в края на всяка академична година.

(2) Докторантите представят пред съвета на първичното звено отчет за извършваните дейности, който съдържа научна част (докладване на получените резултати) и отчет за изпълнението на индивидуалния план.

(3) Научният ръководител дава писмено мнение за работата на докторантите пред съвета на първичното звено.

(4) Научният ръководител предлага съвместно с докторантите конкретизация на индивидуалния учебен план на докторанта през следващата година.

(5) Съветът на първичното звено приема:

1. становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта;
2. предложение за атестация на докторантите;
3. предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година;
4. препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата, като при необходимост препоръчва конкретизация на темата или смяна на научния ръководител.

(6) Предложението по ал. 5, т. 2 и 3 се утвърждава от факултетния, съответно научния съвет.

Чл. 18. (1) Освен отчитането по реда на чл. 17 редовните докторанти отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие, като представят пред ръководителя на приемащото структурно звено доклад за изпълнението на индивидуалния им учебен план, към който се прилагат:

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

1. отчет за работата, извършена по дисертационния труд или докторския минимум, заверен от научния ръководител и потвърден с доказателствен материал;

2. отчет за преподавателската работа, заверен от ръководителя на приемащото структурно звено.

(2) Въз основа на отчетите по ал. 1 ръководителят на приемащото структурно звено представя доклад до ректора на висшето училище или до ръководителя на научната организация за изпълнението на задължителните изисквания по чл. 14, ал. 2 от редовните докторанти.

Чл. 19. В правилниците на висшите училища и научните организации може да се определят допълнителни условия и ред за приема и обучението на докторанти в тях.

Чл. 20. Докторантите имат право да прекъсват обучението си и да го продължават при условия и по ред, определени с правилниците на висшите училища и научните организации.

Чл. 21. (1) Министерството на образованието, младежта и науката ежегодно обявява и провежда конкурси за изпращане на докторанти - български граждани, за обучение в докторантура в чужбина при условия, посочени в междуправителствените спогодби за образователен, културен и научен обмен, и при определени от него допълнителни изисквания.

(2) За обучение по ал. 1 могат да кандидатстват лица, зачислени в редовна докторантура в български висши училища или научни организации.

(3) Министерството на образованието, младежта и науката уведомява съответното висше училище или научна организация за докторантите, които продължават обучението си по реда на ал. 1.

Чл. 22. (1) Висшето училище или научната организация предоставя материалната база и поема разходите по зачисляване, обучение и защита на дисертационните трудове на докторантите в редовна и задочна форма на обучение, субсидирано от държавата, в съответствие с диференцираните нормативи за обучение на докторанти, определени от Министерския съвет.

(2) Организации, които са заинтересувани от резултатите на съответния дисертационен труд, могат да предоставят на докторантите материална база и средства, необходими за подпомагане на разработването му.

Чл. 23. (1) Средствата за финансовото и материалното осигуряване на разработваните дисертационни трудове се утвърждават ежегодно от ректора на висшето училище, съответно от ръководителя на научната организация, по видове разходи - разходи за издръжка на обучението и социално-битови разходи.

(2) Финансирането на експерименталната работа за всеки дисертационен труд се извършва по отделни годишни план-сметки, утвърдени от ректора на висшето училище, съответно от ръководителя на научната организация.

Раздел II.

Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен "доктор" (Загл. изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.)

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Образователната и научна степен "доктор" се присъжда на лица, които притежават образователно-квалификационната степен "магистър", след обучение в докторантура и успешна защита на дисертационен труд при условията и по реда на ЗРАСРБ, на този правилник и на съответния правилник на висшето училище или на научната организация.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) За да се яви на защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор", докторантът трябва да е изпълнил следните изисквания:

1. да е отчислен с право на защита;
2. да е подготвил дисертационен труд, който отразява резултатите от неговите изследвания.

Чл. 26. (1) Докторантът придобива право на защита на дисертационния труд след изпълнение на дейностите по обучението и успешно полагане на изпитите, определени в индивидуалния учебен план.

(2) Право на защита се придобива с решение на факултетния, съответно научния съвет по предложение на съвета на първичното звено.

(3) Докторантите, придобили право на защита, се отчисляват със заповед на ректора на висшето училище или на ръководителя на научната организация.

Чл. 27. (1) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Дисертационният труд трябва да съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

(2) (Предишен текст на чл. 27 - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на първичното звено. Дисертационният труд трябва да съдържа: заглавна страница; съдържание, увод; изложение; заключение - резюме на получените резултати с декларация за оригиналност; библиография.

Чл. 28. (1) Докторантът представя дисертацията си на научния ръководител, който преценява готовността за защита. При положителна оценка на готовността на докторанта за защита на дисертационния труд научният ръководител предлага на съвета на първичното звено откриване на процедура за предварително обсъждане.

(2) Процедурата за предварително обсъждане се провежда пред съвета на първичното звено.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Чл. 29. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) При провеждане на процедурата по чл. 28, ал. 2 се обсъжда дисертацията, представена от докторанта, и се взема решение от съвета на първичното звено за готовността за защита пред научно жури.

(2) При положително решение за готовността за защита съветът на първичното звено обсъжда и прави предложение за състава на научното жури. Научният ръководител и докторантът задължително участват в обсъждането на състава на научното жури и могат да дават свои предложения за членове.

(3) Ръководителят на първичното звено представя доклад до ръководителя на приемащото структурно звено за взетите решения по ал. 1 и 2.

Чл. 30. (1) След положително решение за готовността за защита на съвета на първичното звено кандидатът подава документи за защита на дисертацията по ред, определен в съответния правилник на висшето училище или на научната организация.

(2) Въз основа на предложението на първичното звено факултетният, съответно научният съвет в срок не по-късно от един месец след предложението на първичното звено определя научното жури и прави предложение до ректора на висшето училище или до ръководителя на научната организация за утвърждаване на състава му, както и за дата на защитата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) В 7-дневен срок от предложението на факултетния, съответно научния, съвет по ал. 2 ректорът на висшето училище или ръководителят на научната организация със заповед утвърждава научното жури, с която се определя и датата на защитата.

Чл. 31. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Научното жури е в състав пет хабилитирани лица в съответната научна област или научни области по темата на дисертацията. Най-малко един от членовете на журито е професор. Най-малко трима от членовете на журито са външни за висшето училище или научната организация. Научният ръководител е член на журито, ако е хабилитирано лице.

(2) За председател на научното жури се определя вътрешен член - лице, заемащо академична длъжност от състава на висшето училище или научната организация, провеждаща защитата.

Чл. 32. (1) Членовете на журито изготвят две рецензии и три становища. Една от рецензиите задължително се изготвя от външен за съответното висше училище или научна организация член на журито. Рецензиите и становищата завършват с положителна или отрицателна оценка и се предават в първичното звено до 3 месеца от избора на научното жури.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Рецензиите, становищата и авторефератът на дисертацията се публикуват на интернет страницата на висшето училище или на научната организация.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Чл. 33. (1) Научното жури провежда открито заседание за защитата на дисертационния труд в едномесечен срок след публикуването на автореферата, рецензиите и становищата.

(2) На откритото заседание по ал. 1:

1. председателят на научното жури представя докторанта;
2. докторантът прави кратко изложение на основните резултати от дисертационния труд;
3. председателят на научното жури представя рецензиите и становищата на научното жури;
4. членовете на журито и всеки от присъстващите на публичната защита могат да задават въпроси и да правят изказвания;
5. всеки член на научното жури публично обявява своята оценка - положителна или отрицателна;
6. председателят на научното жури обявява резултата от защитата.

(3) За успешно защитен се счита дисертационният труд, получил на защитата три или повече положителни оценки.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Неуспешно защитената дисертация се връща за преработване. Ако кандидатът желае, не по-късно от една година след датата на връщането се обявява нова процедура за защита. Втората процедура за защита е окончателна.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Образователната и научна степен "доктор" се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Образователната и научна степен "доктор" се удостоверява с диплома, която се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Дипломата по ал. 2 се издава по единен образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, и се изпраща в МОМН за регистриране в тридневен срок след издаването ѝ.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 08.03.2011 г.) Висшето училище или научната организация изпраща в Националният център за информация и документация в електронен и печатен вариант информация за защитените докторски дисертации заедно с копие от тях и авторефератите на дисертациите.

**ПРОЦЕДУРНИ ПРАВИЛА
НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНИ СТЕПЕНИ
И ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ
(извадка)**

**Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

1. Тези правила регламентират реда за придобиване на научни степени, за заемане на академични длъжности, както и реда за заемане на преподавателски длъжности в Русенския университет „Ангел Кънчев“ в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ), Закона за висшето образование (ЗВО) и Правилника за дейността на Русенския университет.

2. Научните степени в Русенския университет са:

- доктор;
- доктор на науките.

3. Академичните длъжности в Русенския университет са:

- асистент;
- главен асистент;
- доцент;
- професор.

4. Преподавателските длъжности в Русенския университет са:

- преподавател;
- старши преподавател;
- хоноруван преподавател;
- гост-преподавател;
- специалист и експерт.

5. Придобитите в чужбина научни степени се признават от Русенския университет с решение на Академичния съвет въз основа на доклад на комисията по научно и кадрово развитие на съответния факултет.

6. Преминаването на лице от академична длъжност от друго висше училище или научна организация, включително и от други европейски държави, на същата академична длъжност в Русенския университет, може да стане и без конкурс и избор по предложение на съответния факултетен съвет с решение на Академичния съвет, ако са налице следните условия:

- да отговаря на изискванията за заемане на съответната академична длъжност в Русенския университет;
- да има свободна щатна бройка в университета, във факултета и в съответната катедра.

Глава втора
РЕД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НАУЧНИ СТЕПЕНИ

Раздел I
Ред за придобиване на образователната и научна степен
ДОКТОР

I. Общи положения

1. Докторантурата е итеративен процес на обучение и изследване с цел решаване на актуален проблем от теорията или практиката с прилагане на научен подход и с използване на научни методи и средства.

2. За докторанти могат да кандидатстват лица с придобита образователно-квалификационна степен (ОКС) „магистър” или степен, приравнена на нея.

3. Обучението в Русенския университет за придобиване на ОНС „доктор” се осъществява в редовна, задочна, самостоятелна или дистанционна форма на обучение, като последната се организира съгласно Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища.

4. Обучението в докторантура се извършва по акредитирани от НАОА докторантски програми.

5. Обучението в докторантура се извършва в катедра, където има поне едно хабилитирано лице от съответната научна област.

6. Обучението на докторантите се осъществява по план при условията и по реда на ЗВО, Правилника за дейността на Русенския университет и тези процедурни правила.

7. Срокът на обучение в различните форми на обучение е както следва:

- обучението в редовна докторантура е с продължителност три години при минимален срок две години;
- обучението в задочна докторантура е с продължителност четири години при минимален срок три години;
- обучението в самостоятелна докторантура е с продължителност до три години при минимален – ½ година.

8. Срокът на докторантурата може да се удължава със заповед на ректора въз основа на решение на съответния факултетен съвет, но за не повече от 1 година. През времето на удължение редовните докторанти не получават стипендия.

9. Прекъсване на докторантурата в редовна или задочна форма по уважителни причини (продължително заболяване, майчинство, сериозни семейни причини и пр.) се разрешава с решение на съответния факултетен съвет по молба на докторанта и след положително становище на научния/те ръководител/и. При задочните докторанти прекъсването не може да бъде с продължителност по-голяма от 2 години, а при редовните докторанти – с продължителност по-голяма от 1 година. Изключение правят редовни докторанти, които могат да прекъснат поради майчинство или продължително заболяване до 2 години.

През периода на прекъсване редовните докторанти не получават стипендия. Периодът на прекъсване не се счита за обучение.

10. Преминаването на докторанти от Русенския университет в друго висше училище или научна организация и обратно става с решение на съответните факултетни (научни) съвети и се разпорежда със съответните заповеди на ректорите.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

11. Преминаването от редовна в задочна докторантура и обратно става с решение на съответния факултетен съвет след осигуряване на необходимата издръжка за осъществяване на обучението и се разпорежда със заповед на ректора.

II. Прием на докторанти в редовна или задочна форма на обучение

11. Приемът на докторанти в редовна или задочна форма се извършва след провеждане на конкурс.

12. Обявяването на конкурс за обучение на докторанти в редовна или задочна форма се извършва по предложение на катедрата след решение на съответния факултетен съвет при наличие на научен ръководител, идеен проект на дисертацията, включващ проблем и работно заглавие, и въпросник за провеждане на конкурсния изпит, заверен от ръководителя на катедрата.

13. Научният ръководител е вътрешно за Русенския университет лице – хабилитирано или притежаващо ОНС „доктор“, с доказани научни постижения или практически опит. В случай на интердисциплинарен идеен проект е допустимо научните ръководители да са двама, поне един от които е вътрешно лице.

14. Въпросникът за изпита по научната специалност може да бъде изменян и допълван в зависимост от идейния проект.

15. Конкурсът се обявява в Държавен вестник (ДВ) и в специализирания сайт на университета при наличие на препис-извлечение от протокол на съответното заседание на факултетния съвет с решение за обявяване на конкурс, идеен проект на дисертационния труд и въпросник за провеждане на изпит по специалността. Обявата за конкурса трябва да съдържа акредитирано от НАОА професионално направление и специалност, срок и място за подаване на документи.

16. Срокът за подаване на документи за участие в конкурса е 2 месеца и започва да тече от датата на публикуване в ДВ.

17. В рамките на определения срок кандидатите за участие в конкурса за обучение на докторант в редовна или задочна форма, които са български граждани, подават в отдел Развитие на академичния състав (РАС) на университета срещу входящ номер следните документи:

- Заявление за участие в конкурса с избор на чужд език за изпит по него – по образец;
- Професионална автобиография със задължително посочени електронен адрес и телефони за връзка;
- Копие от диплома с приложение за завършена ОКС „бакалавър“ (ако има такава);
- Копие от диплома с приложение за завършена ОКС „магистър“ (или приравнена на нея);
(Професионалното направление от дипломата за ОКС „магистър“ трябва да съответства на това, по което е обявена докторантура или това условие да е изпълнено по отношение на дипломата за ОКС „бакалавър“, ако има такава. При интердисциплинарност на темата на докторантурата трябва да има съответствие с едно от двете професионални направления.)
- Списък на публикациите (ако има такива).

Всеки документ, приложен към заявлението, който не е подписан от съответно длъжностно лице, трябва да бъде подписан от кандидата.

18. Кандидати, които са български граждани и са завършили чуждестранни висши училища, могат да кандидатстват за докторанти, след като придобитото висше образование им бъде признато по реда на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, приета с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 69 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 25 и 79 от 2009 г. и бр. 59 от 2010 г.).

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

19. Кандидатите, които не са български граждани, подават документи за участие в конкурса в съответствие с чл. 13 и чл. 13а от ППЗРАСРБ.
20. Допускането на кандидатите до участие в конкурса се извършва от комисията за научно и кадрово развитие на факултета.
21. В 14-дневен срок след изтичането на срока за подаване на документи комисията по т. 20 разглежда документите на кандидатите за съответствие с изискванията за допустимост на ЗРАСРБ, на ППЗРАСРБ, настоящите условия и съответствието между професионалното направление в дипломата за висше образование и обявения конкурс, като взема решение за допускане, респ. за недопускане на кандидатите и изготвя протокол, който се подписва от всички членове на комисията. В протокола се вписват мотивите за допускане, респ. за недопускане на всеки от кандидатите.
22. В 3-дневен срок от заседанието на комисията по т. 21 деканът на факултета / директорът на филиала изпраща електронно съобщение с обратна разписка до всички кандидати за резултатите от допускането им до участие в конкурса, като за недопуснатите кандидати се посочват мотивите за недопускането им.
23. Допуснатите кандидати се уведомяват за датите на изпитите, като уведомлението съдържа идейния проект на дисертацията и въпросник за изпит по научната специалност. Уведомлението се изпраща по електронната поща с обратна разписка най-късно 1 месец преди датата на изпита по специалността.
24. Недопуснатите до участие в конкурса кандидати могат в 7-дневен срок от датата на уведомяването да направят възражение до декана на факултета / директора на филиала.
25. Деканът на факултета / директорът на филиала възлага на нова комисия от трима души - хабилитирани лица да се произнесе по възражението. Въз основа на доклада на комисията деканът / директорът взема окончателно решение в 10-дневен срок от получаване на възражението.
26. Конкурсът включва изпит по специалността и по избран от кандидата чужд език (английски, немски или френски език).
27. Изпитите се провеждат от изпитни комисии, назначени със заповед на ректора. В заповедта на ректора се посочват и датите за провеждане на съответните изпити.
28. В изпитната комисия по научната специалност се включват най-малко три хабилитирани лица в същата научна област. При интердисциплинарен идеен проект на дисертацията най-малко един член на комисията трябва да бъде от другата научна област, към която идейният проект има отношение. Предложеният научен ръководител трябва да е член на изпитната комисия.
29. В изпитната комисия за изпит по чужд език се включват най-малко две лица, които могат да бъдат и нехабилитирани.
30. Изпитната процедура се осъществява в следния ред:
- Изпит по специалността – писмен и устен. Писменият изпит е по въпроси от обявения въпросник. До устен изпит се допускат получилите оценка най-малко Много добър (4,50) на писмения изпит. Устният изпит се състои от две части: изпит по въпроси от обявения въпросник и събеседване по идейния проект на дисертацията. Успешно положили изпита са кандидатите, които са получили средна оценка от писмения и устния изпит най-малко Много добър (5,00);
  - Изпит по чужд език: До него се допускат кандидатите, успешно положили изпита по специалността. Успешно положили изпита по чужд език са кандидатите, получили оценка не по-ниска от Добър (4,00). Изпитът по чужд език се насрочва най-рано 10 дни след изпита по специалността;

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

- Оценките от конкурсните изпити се оформят с точност до 0,25, отразяват се в протокол на изпитната комисия, подписан от всички нейни членове, и се съобщават на кандидатите.

31. Успешно представилите се кандидати и на двата изпита се класират според резултатите от изпита по специалността, а при равни оценки от него – според резултатите от изпита по чужд език. С явно гласуване и обикновено мнозинство факултетният съвет взема решение за зачисляване на първия в класирането кандидат и определя научния ръководител – един или двама. В случай на напълно равни резултати от двата изпита изборът на докторант се прави въз основа на допълнителни критерии – наличие на научни публикации, успех по специални дисциплини от дипломата за ОКС „магистър”.

32. На основание на решението на факултетния съвет по т. 31 ректорът издава заповед за зачисляване на докторанта. В заповедта се посочват: формата на докторантурата; срокът на обучение; професионалното направление и специалност; научната/ите област/и; темата на дисертационния труд; обучаващата катедра; научния ръководител.

III. Прием на докторанти в самостоятелна форма на обучение.

33. Прием на докторанти в самостоятелна форма на обучение се извършва без изпит през цялата академична година.

34. Кандидатът трябва да е разработил дисертационния си труд в основната му част и да представи копия на най-малко 3 научни публикации, от които 2 по темата на дисертацията, излезли от печат. Препоръчително е поне 1 от тях да е в специализирано международно научно издание на чужд език и поне 1 да е самостоятелна.

35. Кандидатът подава до ръководителя на катедрата в съответствие с т. 4 заявление за разкриване на процедура по зачисляването му в самостоятелна форма на обучение, придружено от проект на дисертационния труд, разработен в основната му част, библиография, копия на научните публикации по темата на дисертацията и предложение за научен ръководител в съответствие с т. 13, ако има такъв.

36. В 14-дневен срок от постъпването на заявлението, ръководителят на обучаващата катедра насрочва заседание на съвета на катедрата, на което в присъствието на предложени научен ръководител кандидатът представя работата си и се провежда обсъждане. Съветът с явно гласуване и обикновено мнозинство одобрява или не работата на кандидата.

37. При положително становище на съвета в 3-дневен срок ръководителят на обучаващата катедра прави предложение до декана на съответния факултет / директора на съответния филиал за зачисляване на докторанта в самостоятелна форма на обучение. Предложението трябва да съдържа професионалното направление и специалността; научната/ите област/и; темата на дисертационния труд; научния ръководител (ако има такъв).

38. Въз основа на предложението по т. 37 факултетният съвет взема решение за зачисляване на докторанта, като утвърждава темата на дисертационния труд, индивидуалния учебен план и научния ръководител (ако има такъв).

39. На основание на решението на факултетния съвет по т. 38 в 7-дневен срок ректорът издава заповед за зачисляване на докторанта. В заповедта се посочват: формата на докторантурата, срока на обучение, професионалното направление и специалност, научната/ите област/и, темата на дисертационния труд, обучаващата катедра, научния ръководител (ако има такъв/такива).

40. Ако докторантът в самостоятелна форма на обучение не е в трудово правоотношение с университета, същият заплаща годишна такса за обучението по утвърден норматив.

IV. Организация на обучението на докторанти.

41. В процеса на обучение научният ръководител:

- Определя работно място и осигурява условия на докторанта за извършване на теоретични и експериментални изследвания;
- Контролира присъствието на докторанта на работното му място и изпълнението на поставените задачи;
- Подпомага чрез консултации цялостната подготовка на докторанта и разработването на дисертационния му труд;
- Носи отговорност пред обучаващата катедра и факултетния съвет за резултатите от докторантурата;
- В края на всяка академична учебна година представя в писмен вид преценка за работата на докторанта в съответствие с т. 48.

42. Обучението на докторантите включва следните дейности:

- Посещение и участие в работата на курсове (семинари, тюториали от докторско ниво);
- Изпити (един или повече) от докторски минимум;
- Преподавателска и/или експертна дейност;
- Научноизследователска дейност;
- Участие в научни форуми (национални и/или международни);
- Защита на докторска дисертация.

43. Обучението на докторанти във всички форми на обучение се извършва по индивидуален учебен план, чиито параметри, съдържание, структура и оформление трябва да съответстват на утвърдения от академичния съвет образец.

44. Индивидуалният учебен план определя насочеността на докторантурата и се състои от общ учебен план за целия период на обучение и работен план по години. Индивидуалният учебен план съдържа:

- Проблем и тема на дисертационния труд;
- Разпределение на всички дейности по години;
- Посещение на определен цикъл лекции и упражнения, участие в курсове, семинари, конференции и други публични научни изяви;
- Изпити и срокове за полагаането им;
- Етапи и срокове за подготовка на дисертационния труд.

45. Индивидуалният учебен план се изготвя от докторанта и научния му ръководител и се обсъжда и утвърждава от съответния факултетен съвет. При редовна и задочна форма на обучение планът се утвърждава от факултетния съвет в 2-месечен срок от датата на зачисляване в заповедта на ректора, а при самостоятелна форма на обучение – в съответствие с т. 38.

46. Докторантът полага изпит(и) за докторски минимум по индивидуалния учебен план пред назначена от ректора комисия в състав от най-малко 3 хабилитирани лица, вкл. научния ръководител на докторанта. Изпитът се счита за успешно издържан при минимална оценка мн. добър (5.00).

47. Докторантите се атестират от съответния факултетен съвет в края на всяка академична година – най-късно до края на месец юни на текущата календарна година.

48. За нуждите на атестацията докторантът представя пред съвета на обучаващата катедра отчет за извършваните дейности, който съдържа научна част (докладване на получените резултати) и отчет за изпълнението на индивидуалния план. Научният ръководител дава в писмен вид преценка за работата на докторанта.

49. Във връзка с атестацията по т. 48 съветът на обучаващото звено приема:

- Становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта;

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

- Предложение за атестация на докторанта с обща оценка, която може да бъде: незадоволителна, задоволителна, добра и много добра. Приемането на много добра и добра оценка отразява изпълнение на индивидуалния учебен план, при което дейността на докторанта изпреварва или съвпада предвиденото в плана. Оценката е задоволителна, когато е регистрирано изоставане, което е преодолимо. Оценката е незадоволителна, ако е налице непреодолимо изоставане и неизпълнение на дейностите в атестационния период. Атестацията е положителна при много добра, добра или задоволителна оценка за работата на докторанта. Атестацията е отрицателна при незадоволителна оценка за работата на докторанта. Приемането на такава оценка е основание за прилагане разпоредбите на т. 55 от тази процедура;
- Предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година;
- Препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата, като при необходимост се препоръчва конкретизация на темата или смяна на научния ръководител.

50. Предложението на обучаващата катедра за атестация на докторант се разглежда и утвърждава от факултетния съвет.

51. Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на защитата. Промяната се извършва със заповед на ректора въз основа на решение на факултетния съвет по предложение на съвета на обучаващата катедра.

52. Освен отчитането по т. 48 редовните докторанти отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие (до 15 декември, до 31 март, до 30 юни и до 30 септември), като представят пред декана на съответния факултет доклад за изпълнението на индивидуалния им учебен план, към който се прилагат:

- Отчет за работата, извършена по дисертационния труд или докторския минимум, заверен от научния ръководител и потвърден с доказателствен материал;
- Отчет за преподавателската работа, заверен от ръководителя на обучаващата катедра.

53. Въз основа на отчетите по т. 52 деканът на факултета / директорът на филиала представя на ректора доклад за изпълнението от редовните докторанти на задължителните изисквания в утвърдените им индивидуални учебни планове.

54. Докторантите са длъжни:

- Да изпълняват успешно и в срок задачите, записани в индивидуалния им план, както и текущите задачи, които им се възлагат от техните научни ръководители в пряка връзка с разработването на дисертационния труд;
- Да спазват изискванията на вътрешната нормативна уредба на университета;
- Да пазят името и престижа на университета.

55. При получена отрицателна атестация или при неизпълнение на задълженията им по т. 54 докторантите могат да бъдат отстранени съгласно чл. 74, ал. 2 от ЗВО. Отстраняването на докторант се извършва след решение на съответния факултетен съвет със заповед на ректора. Отстранените редовни докторанти са длъжни със собствени средства да възстановят разходите, направени от страна на университета.

56. За да се яви на защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ докторантът трябва да е изпълнил следните изисквания:

- Да е отчислен с право на защита;

- Де е подготвил дисертационен труд, който пълно отразява резултатите от неговите теоретични и експериментални изследвания.

57. Докторантът придобива право на защита на дисертационния труд след изпълнение на дейностите по обучението и успешното полагане на изпитите, определени в индивидуалния учебен план. За целта той трябва да представи пред съвета на обучаващото звено:

- Удостоверения за завършени курсове на обучение;
- Протоколи от изпитите по докторски минимум;
- Копия на научните публикации по темата на дисертацията в съответствие с Приложение 5;
- Преценка от научния ръководител за извършената работа по време на целия срок на обучение.

58. Право на защита се придобива с решение на факултетния съвет по предложение на съвета на обучаващата катедра.

59. Докторантите, придобили право на защита, се отчисляват със заповед на ректора.

60. Докторантите, които не са придобили право на защита, се отчисляват със заповед на ректора.

61. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания в съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания, и трябва да съдържа научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

62. Дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на обучаващата катедра. Трудът трябва да съдържа: заглавна страница, съдържание, увод, изложение, заключение - резюме на получените резултати с декларация за оригиналност, библиография.

63. В 3-годишен срок след отчисляването си с право на защита докторантите имат право да инициират защита на дисертационния си труд.

V. Предварително обсъждане на дисертационния труд.

64. Докторантът представя дисертацията си на научния ръководител, който преценява готовността за защита. При положителна оценка на готовността на докторанта за защита на дисертационния труд научният ръководител, съгласувано с ръководителя на обучаващата катедра, изготвя доклад до зам.-ректора по НКР с предложение за откриване на процедура за предварително обсъждане, която включва дата, час и място на провеждане на обсъждането и евентуално разширение на съвета на обучаващата катедра в съответствие с т. 65.

65. Процедурата за предварително обсъждане се провежда пред съвета на обучаващата катедра, който може да бъде разширен със заповед на ректора или упълномощено от него лице. Разширеният съвет на обучаващото звено е желателно да включва: най-малко пет хабилитирани лица, най-малко един професор, научния ръководител. При интердисциплинарен характер на дисертационния труд най-малко един хабилитиран член на разширения съвет трябва да бъде от друга научна област, към която трудът има отношение.

66. Със своя заповед ректорът насрочва предварително обсъждане на дисертационния труд, поименно утвърждава състава и председателя на съвета, определя поне един вътрешен рецензент, датата, часа и мястото на провеждане. В състава на съвета могат да участват само лица, заемащи академични длъжности по смисъла на чл. 2, ал. 3 от ЗРАСРБ или са хабилитирани лица със статут на пенсионери.

67. Един екземпляр на работния вариант на дисертационния труд и на автореферата се оставя при секретарката на катедрата за общо ползване.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

68. Заседанието на съвета на обучаващата катедра по т. 66 е легитимно при присъствие на най-малко 2/3 от всички негови членове, председателства се от ръководителя на катедрата и протича в следния ред:

- Председателят представя докторанта и научния ръководител;
- В рамките на 30 мин. докторантът прави кратко изложение на основните резултати от дисертационния труд;
- Научният ръководител представя своята оценка за дисертационния труд и работата на докторанта;
- Вътрешният рецензент представя рецензията си;
- Членовете на съвета могат да задават въпроси и да правят изказвания;
- Докторантът отговаря на поставените въпроси и препоръки.

69. С явно гласуване и обикновено мнозинство съветът взема решение за готовността за защита. При положително решение съветът обсъжда и прави предложение за състав на научното жури. Научният ръководител и докторантът задължително участват в обсъждането на състава на журито и могат да дават свои предложения за членове.

70. При отрицателно решение процедурата по предварително обсъждане на дисертационния труд може да се повтори не по-рано от 3 месеца от датата на провеждане на първото обсъждане.

71. В 3-дневен срок от датата на провеждане на предварителното обсъждане ръководителят на обучаващата катедра представя доклад до декана на съответния факултет / директора на съответния филиал за взетите решения по т. 69.

72. При условие, че кандидатът е представил в отдел РАС документите по т. 79, въз основа на доклада на ръководителя на обучаващата катедра по т. 71, факултетният съвет, в 1-месечен срок от датата на предварителното обсъждане на дисертационния труд, определя научно жури и прави предложение до ректора за утвърждаване на състава му, както и за датата на защитата.

73. Научното жури е в състав пет хабилитирани лица в съответната научна област / научни области. Най-малко един от членовете на журито е професор. Най-малко трима от членовете на журито са външни за университета. Научният ръководител е член на журито, ако е хабилитирано лице. При интердисциплинарен характер на дисертационния труд най-малко един член на журито трябва да бъде от другата научна област, към която трудът има отношение. Предлагат се и двама резервни членове – препоръчително един външен професор и едно вътрешно хабилитирано лице. Предложените за членове на журито хабилитирани лица попълват и подписват декларация за съгласие по образеца в Приложение 8.1. В декларациите се указват и адреси за кореспонденция.

74. За членове на научното жури се избират български граждани – хабилитирани лица и / или утвърдени чуждестранни учени в съответната научна област, а при възможност – и в съответното професионално направление или специалност.

75. За членове на научното жури не могат да бъдат избирани лица, които са свързани лица по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с кандидат за придобиване на ОНС „доктор“, както и лица, които имат друг интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на работата им като членове на журито.

76. В 7-дневен срок от предложението на факултетния съвет по т. 72 ректорът със заповед утвърждава състава на научното жури и датата на защитата – в 5-месечен срок от датата на предварителната защита.

77. Темата на дисертацията, нейният автор, съставът на журито и датата на публичната защита се обявяват в специализирания сайт на университета.

78. Заседанията на журито протичат при следните правила:

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

- Първото заседание на журито се свиква по инициатива на ръководителя на научното звено, в съответствие със заповедта на ректора по т. 66. На това заседание се избира председател - един от вътрешните членове, заемащ академична длъжност и се определят двама рецензенти;
- Всички следващи заседания се свикват по инициатива на председателя на журито;
- Не могат да се провеждат заседания в намален състав – по-малко от пет души;
- Допуска се неприсъствено участие на всички или на отделни членове на журито, като обсъждането и гласуването се извършва чрез технически средства и технологии, ползването на които е изрично уредено в тези процедурни правила. Като наблюдател в такива заседания участва ръководителят на обучаващата катедра;
- Заседанието по защита на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор” е открито за външни лица и е присъствено за всички членове на журито.
- Решенията на журито се вземат с явно гласуване и обикновено мнозинство от списъчния му състав;
- Всички заседания на журито се протоколират;
- При невъзможност за участие на титулярен член на журито в неговата работа, той се замества автоматично от резервен член, съобразно изискванията на т. 73;
- Координацията и осигуряването на участието на членовете на научното жури в заседанията е задължение на неговия председател.

VI. Защита на дисертационния труд.

79. В 14-дневен срок от датата на предварителното обсъждане на дисертационния труд, докторантът трябва да представи в отдел РАС на университета срещу входящ номер следните документи:

- Заявление за готовност за участие в процедура по защита на дисертационен труд – по образец;
- Заповед на ректора за отчисляване с право на защита;
- Професионална автобиография – 6 екз.;
- Списък на публикациите, които са свързани с темата на дисертацията, и на известните цитирания (ако има такива) – 6 екз.;
- Копия на публикациите – 6 екз.;
- Дисертация - 4 екз.;
- Автореферат с научните приноси – 10 екз.;
- Компактдиск с всички изброени по-горе документи (без публикациите) – 1 бр.

Всеки документ, приложен към заявлението, който не е подписан от съответно длъжностно лице, трябва да бъде подписан от кандидата.

80. В 3-дневен срок от издаване на заповедта на ректора по т. 76, се уведомява председателят на научното жури.

81. В 14-дневен срок от издаване на заповедта на ректора по т. 76, председателят на журито свиква заседание, на което се определят двама рецензенти, поне един от които трябва да е външен за университета. Всички членове на журито получават професионалната автобиография на докторанта, копия от всички публикации по темата на дисертацията и по един екземпляр от автореферата, а рецензентите - и по един екземпляр от дисертацията.

82. По един екземпляр от професионалната автобиография на докторанта, копия на публикациите, дисертацията и автореферата се оставят при секретарката

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

на обучаващото звено за общо ползване, като след процедурата по защитата същите се предават в библиотеката на университета.

83. Членовете на журито изготвят две рецензии и три становища. Рецензиите и становищата завършват с положителна или отрицателна оценка и се предават в отдел РАС в 3-месечен срок от датата в заповедта на ректора за утвърждаване на научното жури.

84. Авторефератът на дисертацията и пълният комплект рецензии и становища се публикуват на специализирания сайт на университета в 3-дневен срок от тяхното постъпване. Авторефератът се публикува от докторанта, а рецензиите и становищата се изпращат на администратора на сайта и се публикува от него.

85. В 1-месечен срок след публикуването на автореферата, рецензиите и становищата научното жури провежда открито заседание за защита на дисертационния труд. Откритото заседание протича в следния ред:

- Председателят на научното жури представя докторанта;
- В рамките на 20 мин. докторантът прави кратко изложение на основните резултати от дисертационния труд;
- Председателят на научното жури представя рецензиите и становищата на членовете на научното жури;
- Членовете на журито и всеки от присъстващите на публичната защита могат да задават въпроси и да правят изказвания;
- Всеки член на научното жури публично обявява своята окончателна оценка - положителна или отрицателна;
- Председателят на научното жури обявява резултата от защитата.

86. За успешно защитен се счита дисертационен труд, получил на защитата 3 или повече положителни оценки.

87. Неуспешно защитената дисертация се връща за преработване, ако кандидатът желае това. В 1-годишен срок след датата на връщането се обявява нова процедура за предварителна защита и евентуална защита. Втората процедура за защита е окончателна.

88. ОНС „доктор“ се придобива от деня, в който дисертационният труд е защитен успешно.

89. Придобиването на ОНС „доктор“ се удостоверява с диплома по единен образец, утвърден от министъра на образованието, младежта и науката, която се издава на български език, а при заявено искане от лицето се издава и приложение на английски език. В 3-дневен срок след издаването ѝ дипломата се изпраща в МОМН за регистриране.

90. В 14-дневен срок след датата на издаване на дипломата ръководителят на отдел РАС изпраща в Националния център за информация и документация към МОМН:

- Придружително писмо в свободен текст, съдържащо трите имена на автора, заглавието на дисертацията, научната област и професионалното направление, лице за контакти;
- Копие от дипломата;
- Попълнени информационни карти за защитения дисертационен труд на български и английски език на електронен носител - CD/DVD и на хартиен носител - Приложения 13 и 14;
- Дисертация и автореферат на електронен носител - CD/DVD и на хартиен носител.

91. В 14-дневен срок след датата на издаване на дипломата, ръководителят на отдел РАС изпраща в Националната библиотека "Св. св. Кирил и Методий" дисертационния труд на електронен носител - CD/DVD и на хартиен носител.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

92. Средствата за финансовото и материалното осигуряване на разработваните дисертационни трудове се утвърждават ежегодно от ректора на университета по видове разходи: разходи за издръжка на обучението и социално-битови разходи. Финансирането на експерименталната работа за всеки дисертационен труд се извършва по отделни годишни план-сметки, утвърдени от ректора на университета.

93. Разходите, свързани със защита на дисертационните трудове на редовни и задочни докторанти, обучавани в университета, се поемат само ако заявлението за готовност за защита е подадено не по-късно от 1 година след изтичане на срока на докторантурата.

94. Разходите, свързани с обучението в университета и със защитата на дисертационни трудове, разработени от лица от академичния състав на същия, се поемат от университета.

95. Разходите, свързани с обучението в други висши училища или научни организации и със защитата на дисертационни трудове в тях, разработени от лица от академичния състав на университета, се поемат само ако са по професионални направления и специалности, по които университетът не е акредитиран.

96. Разходите, свързани с обучението и със защитата на дисертационни трудове от докторанти в самостоятелна форма на обучение, които не са от академичния състав на университета, са за сметка на самите докторанти или на съответните висши училища и научни организации.

97. Докторанти, които не са български граждани, заплащат годишна такса на обучение по утвърден норматив.

98. Българските докторанти в редовна форма на обучение получават допълнително еднократна стипендия, съгласно ПМС 130/06.06.2008 год.

**Наукометрични критерии
за придобиване на научни степени
(минимални стойности)**

Наукометрични критерии	За доктор	
	I	II
Документи за защитена интелектуална собственост (патент за изобретение, свидетелство за полезен модел, за промишлен дизайн, за търговска марка, за топология на интегрална схема, за нов сорт растение, порода животно или биологичен вид, сертификат за защитени авторски права и др.)	(1)	-
Монография / студии	-	-
Публикации, свързани с дисертационния труд – общо,	4	4
В т.ч.		
• в международни издания на чужд език	1	(1)
• самостоятелни	1	1
• от тях - в научни издания, индексирани от Scopus и/или Web of Knowledge	1	(1)
• брой цитирания без самоцитирания (според Google Scholar)	1	1

Пояснение:

1. Към група I се отнасят природните и техническите науки, а към група II – останалите области от висшето образование, по които Русенският университет е акредитиран от НАОА.

2. Цифрите в скоби са препоръчителни.

СПИСЪК
на научните специалности и докторски програми,
по които Русенският университет има
програмната акредитация за обучение
по образователната и научна степен “доктор”
(към 15.02.2015 година)

№ по ред	Докторска програма		Обучаващо звено	Акредитирана по действащия ЗВО и актуалните критерии на НАОА (оценка, срок на валидност в години, писмо на НАОА)	Друга информация
	Шифър	Наименование			
1	2	3	4	5	8
1	02.01.10	Технология на машиностроенето	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 год., писмо 236/1.03.2011 г. на НАОА	Акредитирана до 18.02.2017
2	02.01.13	Рязане на материалите и режещи инструменти	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 год., писмо 236/1.03.2011 г. на НАОА	Акредитирана до 18.02.2017
3	02.09.01	Металознание и термична обработка на металите	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 години, писмо 2085/9.12.2010	Акредитирана до 03.12.2016
4	02.01.02	Материалознание и технология на машиностроителните материали	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 год., писмо 236/1.03.2011 г. на НАОА	Акредитирана до 18.02.2017
5	02.01.17	Технологии, машини и системи за обработка чрез пластично деформиране	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 год., писмо 236/1.03.2011 г. на НАОА	Акредитирана до 18.02.2017
6	01.02.02	Приложна механика	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 год., писмо 236/1.03.2011 г. на НАОА	Акредитирана до 18.02.2017
7	01.02.04	Механика на твърдото деформируемо тяло	РУ “А. Кънчев” – МТФ	Мн. добра, 6 год., писмо 236/1.03.2011 г. на НАОА	Акредитирана до 18.02.2017
8		Докторска програма Метрология и метрологично осигуряване От професионално направление 5.13 Общо инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ “А. Кънчев” – МТФ, кат. “ТМММ”	Оценка 9,27 6 години, писмо 1174/20.10.2014	Акредитирана до 25.09.2020
9		Двигатели с вътрешно горене от професионално направление 5.5. Транспорт, авиация и корабоплаване от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ “А. Кънчев” – ТФ	Оценка 9,27 6 години, писмо 1417/17.12.2012 г.	Акредитирана до 15.11.2018
10		Автомобили, трактори и кари от професионално направление 5.5. Транспорт, авиация и корабоплаване от област на	РУ “А. Кънчев” – ТФ	Оценка 9,34 6 години, писмо 1417/17.12.2012 г.	Акредитирана до 15.11.2018

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

		висшето образование 5. Технически науки			
11		Машинознание и машинни елементи от професионално направление 5.5. Транспорт, авиация и корабоплаване от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – ТФ	Оценка 9,33 6 години, писмо 1417/17.12.2012 г.	Акредитирана до 15.11.2018
12		Управление и организация на автомобилния транспорт от професионално направление 5.5. Транспорт, авиация и корабоплаване от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – ТФ	Оценка 9,42 6 години, писмо 1417/17.12.2012 г.	Акредитирана до 15.11.2018
13		Докторска програма „Системи и технологии в транспорта за опазване на околната среда” от професионално направление 5.5. Транспорт, авиация и корабоплаване от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – ТФ	Оценка 9,40, 6 години, писмо 1314/15.10.2013	Акредитирана до 12.09.2019
14		Механизация и електрификация на растениевъдството от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,50 6 години, писмо 1178/20.10.2014	Акредитирана до 29.05.2020
15		Механизация и електрификация на животновъдството от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,33 6 години, писмо 1178/20.10.2014	Акредитирана до 29.05.2020
16		Селскостопански и хидромелиоративни машини от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,32 6 години, писмо 1178/20.10.2014	Акредитирана до 29.05.2020
17		Докторска програма Хидравлични машини, системи и хидромеханика от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,30 6 години, писмо 1174/20.10.2014	Акредитирана до 25.09.2020
18		Докторска програма Промислена топлотехника от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,35 6 години, писмо 1174/20.10.2014	Акредитирана до 25.09.2020
19		Докторска програма Теория на механизмите, машините и автоматичните линии от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,33 6 години, писмо 1174/20.10.2014	Акредитирана до 25.09.2020

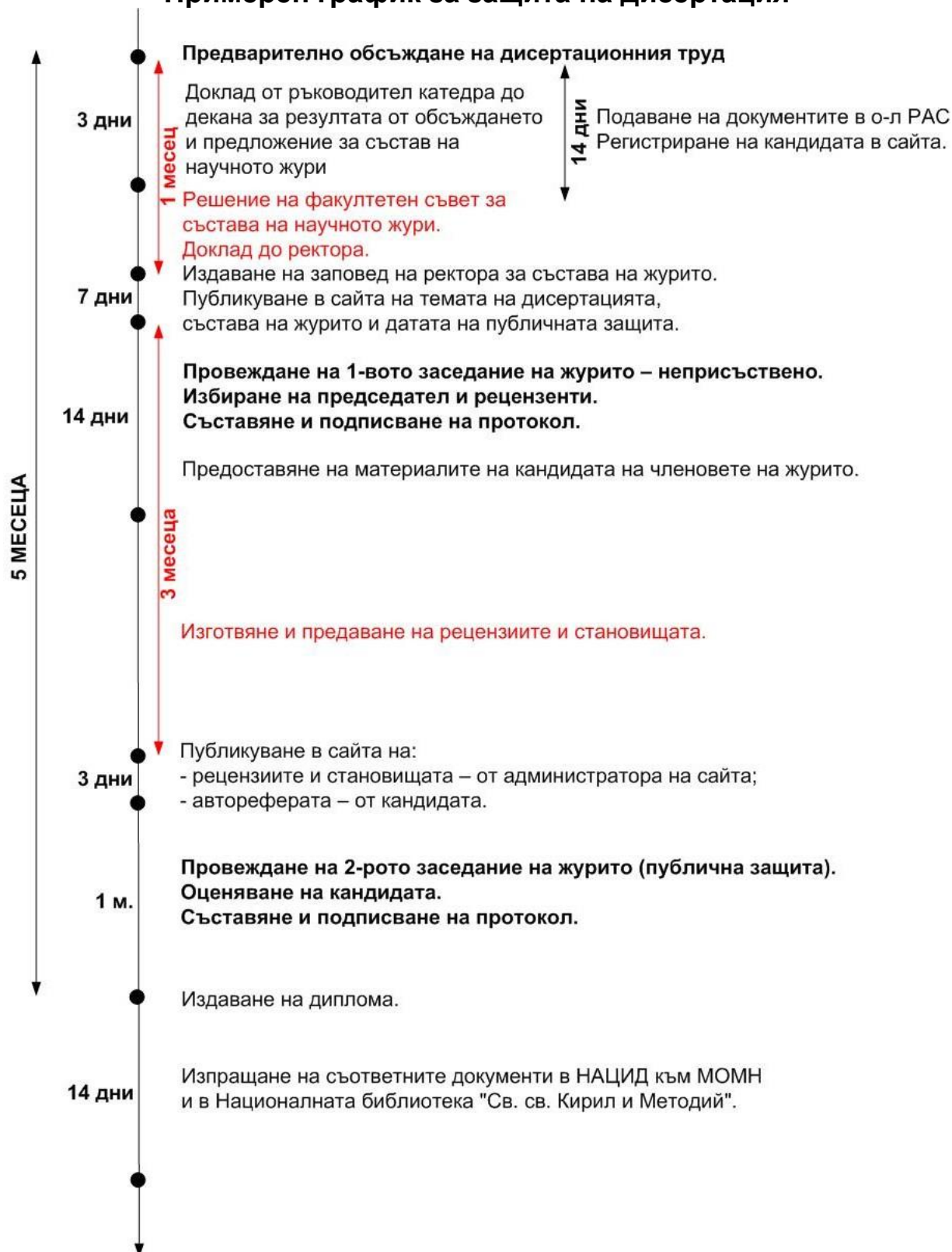
НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

		висшето образование 5. Технически науки			
20		Докторска програма Подемно-транспортни машини от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,37 6 години, писмо 1174/20.10.2014	Акредитирана до 25.09.2020
21		Докторска програма Системи и устройства за опазване на околната среда от професионално направление 5.1. Машинно инженерство от област на висшето образование 5. Технически науки	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Оценка 9,53 6 години, писмо 1174/20.10.2014	Акредитирана до 25.09.2020
22	02.19.06	Ергономия и промишлен дизайн	РУ "А. Кънчев" – АИФ	Мн. добра, 6 години, писмо 2085/9.12.2010	Акредитирана до 03.12.2016
23	02.04.15	Електроснабдяване и електрообзавеждане	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. добра, 6 години, писмо 361/26.03.2009	Акредитирана до 23.01.2015
24	02.21.08	Автоматизация на производството	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. добра, 6 години, писмо 361/26.03.2009	Акредитирана до 23.01.2015
25	02.20.08	Електронизация /по отрасли и научни специалности/	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. добра, 6 години, писмо 361/26.03.2009	Акредитирана до 23.01.2015
26	02.07.01	Теоретични основи на комуникационната техника	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. добра, 6 години, писмо 413/6.04.2011	Акредитирана до 25.03.2017
27	02.07.20	Комуникационни мрежи и системи	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. Добра, 6 години, писмо 1291/23.11.2009	Акредитирана до 13.11.2015
28	02.21.06	Автоматизация на инженерния труд и системи за автоматизирано проектиране (по отрасли)	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. Добра, 6 години, писмо 1291/23.11.2009	Акредитирана до 13.11.2015
29	02.21.07	Автоматизирани системи за обработка на информация	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. Добра, 6 години, писмо 1291/23.11.2009	Акредитирана до 13.11.2015
30	02.21.09	Автоматизация на обекти от нематериалната сфера (по отрасли)	РУ "А. Кънчев" – ФЕЕА	Мн. Добра, 6 години, писмо 1291/23.11.2009	Акредитирана до 13.11.2015
31	05.05.01	Теория на държавата и правото. История на политическите и правни учения	РУ "А. Кънчев" – ЮФ	Оценка 8,87, 5 години, писмо 1551/28.11.2013	Акредитирана до 24.10.2018
32	05.05.08	Гражданско и семейно право	РУ "А. Кънчев" – ЮФ	Мн. Добра, 6 години, писмо 1232/28.10.2009	Акредитирана до 15.10.2015
33	05.07.01	Теория на възпитанието и дидактиката	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. Добра, 6 години, писмо 1370/16.12.2009	Акредитирана до 19.11.2015
34	05.07.03	Методика на обучението /по отрасли и видове науки/ математика; информатика и информационни технологии; физика.	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. Добра, 6 години, писмо 1370/16.12.2009	Акредитирана до 19.11.2015
35	05.07.05	Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка /вкл. лечебна физкултура/	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. Добра, 6 години, писмо 1370/16.12.2009	Акредитирана до 19.11.2015
36	05.02.18	Икономика и управление (индустрия)	РУ "А. Кънчев" – ФБМ	Мн. добра, 6 години, писмо 729/17.06.2009	Акредитирана до 19.05.2015
37	05.02.01	Политическа икономия	РУ "А. Кънчев" – ФБМ	Мн. добра, 6 години, писмо 729/17.06.2009	Акредитирана до 19.05.2015
38	05.02.21	Организация и управление на производството (индустрия)	РУ "А. Кънчев" – ФБМ	Мн. добра, 6 години, писмо 729/17.06.2009	Акредитирана до 05.2015

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

39		Докторска програма Организация и управление извън сферата на материалното производство (външна политика и многостепенно управление в Европейския съюз) от професионално направление 3.3. Политически науки, област на висшето образование Социални, стопански и правни науки	РУ "А. Кънчев" – ФБМ	Оценка 9,32 6 години, писмо 1309/25.10.2011	Акредитирана до 28.09.2017
40		Докторска програма Социално управление от професионално направление 3.7. Администрация и управление, област на висшето образование Социални, стопански и правни науки	РУ "А. Кънчев" – ФБМ	Оценка 8,22 5 години, писмо 245/10.02.2015	Акредитирана до 14.01.2015
41	05.03.06	История на България	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. добра, 6 години, писмо 2156/27.12.2010	Акредитирана до 01.12.2016
42		Докторска програма Диференциални уравнения, професионално направление 4.5 Математика, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. добра, 6 години, писмо 152/15.02.2011	Акредитирана до 03.02.2017
43		Докторска програма Информатика, професионално направление 4.6 Информатика и компютърни технологии, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. добра, 6 години, писмо 152/15.02.2011	Акредитирана до 03.02.2017
44		Докторска програма Математическо моделиране и приложение на математиката, професионално направление 4.5 Математика, област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика	РУ "А. Кънчев" – ФПНО	Мн. добра, 6 години, писмо 152/15.02.2011	Акредитирана до 03.02.2017
45		Докторска програма Общо и сравнително езикознание в професионално направление 2.1 Филология от област на висшето образование 2. Хуманитарни науки	РУ "А. Кънчев" – ФБМ, катедра Европеистика, – ФПНО, катедра БЕЛИ	Оценка 8.10, 5 години, писмо 179/21.02.2012	Акредитирана до 11.01.2017
46		Докторска програма Български език в професионално направление 2.1 Филология от област на висшето образование 2. Хуманитарни науки	РУ "А. Кънчев" – ФПНО, Филиал- Силистра	Оценка 8.27, 5 години, писмо 181/21.02.2012	Акредитирана до 11.01.2017

Примерен график за защита на дисертация

Забележка: В този график са указани максималните продължителности на отделните периоди. Но, за да бъде интервалът от време между предварителното обсъждане и публичната защита не по-голям от 5 месеца, някои от тези периоди трябва да бъдат скъсени сумарно с не по-малко от 10 дни.

Съпровождащи документи

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ “АНГЕЛ КЪНЧЕВ”

Факултет .....

Утвърден от ФС
Протокол No XX / XX.XX.20XX г.
Декан:
(.....)

ИНДИВИДУАЛЕН УЧЕБЕН ПЛАН
за подготовка на докторант

1. Име, презиме, фамилия:
.....
2. Номер и наименование на професионалното направление:
.....
3. Научна специалност / докторска програма:
.....
4. Катедра:
.....
5. Научен/и ръководител/и:
.....
6. Номер на заповедта и дата на зачисляване в докторантура:
.....
7. Форма на докторантурата:
.....
8. Срок на завършване на докторантурата:
.....

А. Учебна работа и педагогическа дейност

1. Посещение на лекции и упражнения по дисциплини от груповия учебен план за подготовка на докторанти.
2. Обучение по минимум две дисциплини от груповия учебен план – по преценка на научния ръководител на докторанта.
  - 2.1. Законова база и структура на дисертационния труд срок: .....
  - 2.2. .... срок: .....
3. Полагане на изпит/и от докторантски минимум
..... срок: .....
- ..... срок: .....
4. Изнасяне на една двучасова лекция (в семестър) на тема
.....
5. Водене на упражнения / курсова работа / курсов проект / дипломно проектиране - до 50 часа в семестър.

Б. Научноизследователска работа

1. Проблем:

.....

2. Тема на дисертацията:

.....

3. Обосновка на актуалността на темата:

.....

4. План-програма за работа:

№	Етапи	Срок
1.	Анализ на състоянието на проблема. Формулиране на изводите, целта и задачите на докторантурата. Написване на глава I на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX
2.	Теоретични изследвания. Формулиране на изводите. Написване на глава II на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX
3.	Практическо решаване на проблема. Формулиране на изводите. Написване на глава III на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX
4.	Експериментални изследвания. Формулиране на изводите. Написване на глава IV на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX
5.	Формулиране на общите изводи и приносите.	XX.XX.20XX
6.	Отчисляване с право на защита.	XX.XX.20XX
7.	Окончателно оформяне на дисертацията.	XX.XX.20XX
8.	Написване на автореферата.	XX.XX.20XX
9.	Предварително обсъждане на дисертационния труд.	XX.XX.20XX
10.	Защита.	XX.XX.20XX

Забележки:

1. План-програмата е примерна.

2. По преценка на научния ръководител и докторанта, преди да се публикува значим научен резултат, следва да се предприемат действия за **защита на създадения интелектуален продукт**.

3. Редовните докторанти трябва да отчетат своята работа в края на всяко тримесечие (до 15 декември, до 31 март, до 30 юни и до 30 септември), като представят пред декана на съответния факултет доклад за изпълнението на индивидуалния си учебен план.

Докторант:

Научен ръководител:

/ /

/ /

Дата: .....

Ръководител катедра:

/ /

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "АНГЕЛ КЪНЧЕВ"

Факултет .....

Утвърден от ФС
Протокол No XX / XX.XX.20XX г.
Декан:
(.....)

АТЕСТАЦИОНЕН ЛИСТ
на докторанта

1. Име, презиме, фамилия:
.....
2. Номер и наименование на професионалното направление:
.....
3. Научна специалност / докторска програма:
.....
4. Катедра:
.....
5. Научен ръководител:
.....
6. Номер на заповедта и дата на зачисляване в докторантура:
.....
7. Форма на докторантурата:
.....
8. Период на атестиране:
.....

A. Учебна работа и педагогическа дейност

1. Прослушани лекции по дисциплините от груповия учебен план
.....
.....
2. Положени изпити по
..... дата: ..... оценка: .....
..... дата: ..... оценка: .....
3. Положен/и изпит/и от докторантски минимум
..... дата: ..... оценка: .....
4. Изнесена лекция на тема
.....
.....
5. Водени ... часа упражнения / курсова работа / курсов проект /
дипломно проектиране

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Б. Научноизследователска работа

1. Тема на дисертацията:

.....

.....

2. План-програма и отчет за извършената работа:

No	План-програма		Отчет	
	Етапи	Срок	Извършена работа	Срок
1.	Анализ на състоянието на проблема. Формулиране на изводите, целта и задачите на докторантурата. Написване на глава I на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX		
2.	Теоретични изследвания. Формулиране на изводите. Написване на глава II на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX		
3.	Практическо решаване на проблема. Формулиране на изводите. Написване на глава III на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX		
4.	Експериментални изследвания. Формулиране на изводите. Написване на глава IV на дисертацията. Написване и изнасяне на доклад (публикуване на статия).	XX.XX.20XX		
5.	Формулиране на общите изводи и приносите.	XX.XX.20XX		
6.	Отчисляване с право на защита.	XX.XX.20XX		
7.	Окончателно оформяне на дисертацията.	XX.XX.20XX		
8.	Написване на автореферата.	XX.XX.20XX		
9.	Предварително обсъждане на дисертационния труд.	XX.XX.20XX		
10.	Защита.	XX.XX.20XX		

Забележки:

1. План-програмата и отчетът за извършената работа са примерни.
2. Докторантите се атестират от обучаващата катедра и от съответния катедрен и факултетен съвет в края на всяка академична година – най-късно до края на месец юни на текущата календарна година.

Становище на катедрата за изпълнението на индивидуалния учебен план: .....

Оценка на дейността на докторанта: .....

Докторант:

/ /

Научен ръководител:

/ /

Дата: .....

Ръководител катедра:

/ /

До Ректора
на Русенския университет

ДОКЛАД

ОТ .....

Уважаеми г-н Ректор,

Като научен ръководител на докторанта
..... считам, че същият е готов за
предварително обсъждане на дисертационния му труд на тема
"....."
за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**” по
професионално направление .....,
научна специалност / докторска програма ..... и
предлагам с Ваша заповед да бъде открита съответната процедура.

За вътрешни рецензенти предлагам .....

Предлагам обсъждането да се проведе пред съвета на
обучаващата катедра ".....", който да
бъде разширен с включването на:

1. .... – к-ра .....
2. .... – к-ра .....
3. .... – к-ра .....

За председател на звеното предлагам .....

Предлагам предварителното обсъждане да се проведе на
XX.XX.20XX г. от XX:XX ч. в зала X.XXX.

С уважение!

/...../

XX.XX.20XX г.

Русенски университет
"Ангел Кънчев"

ЗАПОВЕД

№ .....

XX.XX.20XX г.

На основание чл. 29 от ППЗРАСРБ (ДВ бр. 75/24.09.2010 г. и ДВ бр. 19/08.03.2011 г.) и т. 66 от глава втора на раздел I на Процедурните правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности, приети от Академичния съвет на 06.04.2011 г.

НАРЕЖДАМ

да се проведе предварително обсъждане на дисертационния труд на ..... – докторант към катедра ....., на тема "....." за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**” по професионално направление ....., научна специалност / докторска програма ..... Предварителното обсъждане да се проведе на открито заседание пред съвета на катедра ..... съгласно приложения списък, който да бъде разширен със следните хабилитирани лица:

1. .... – к-ра .....
2. .... – к-ра .....
3. .... – к-ра .....

За **ПРЕДСЕДАТЕЛ** на съвета **ОПРЕДЕЛЯМ** .....

За **вътрешни рецензенти** **ОПРЕДЕЛЯМ**: .....

И .....

С явно гласуване и обикновено мнозинство от членовете на разширения съвет, заемащи академични длъжности или хабилитирани лица със статут на пенсионери, съветът да вземе решение относно готовността на докторанта за защита пред научно жури. При положително решение, да бъде обсъдено и направено предложение за състав на научното жури в съответствие с т. 73 от глава втора на раздел I от Процедурните правила на университета.

Заседанието да се проведе на XX.XX/20XX г. (.....) от XX:XX ч. в зала X.XXX.

Един екземпляр на работния вариант на дисертационния труд и на автореферата да се остави при секретарката на катедрета за предварително запознаване.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Контрола по изпълнението на заповедта **ВЪЗЛАГАМ** на председателя на съвета.

Заповедта да се доведе до знанието на членовете на разширения съвет.

РЕКТОР:

/чл.-кор. проф. д-н Хр. Белоев/

ДЕКЛАРАЦИЯ

Долуподписаният .....,
от ....., декларирам, че съм
съгласен да бъда включен в състава на научното жури за защита на
дисертационния труд на докторанта .....
на тема "....."
за придобиване на образователната и научна степен "доктор" по
научната специалност / докторска програма .....

Декларирам, че не съм "свързано лице" с кандидата за
придобиване на научната степен по смисъла на Закона за РАСРБ и
Правилника за приложението му.

Декларатор:
/...../

XX.XX.20XX г.

Адреси за кореспонденция:

- по електронната поща:
- по пощата:

До Декана
на ф-т .....

ДОКЛАД

от .....
р-л к-ра .....

Уважаеми г-н Декан,

На ХХ.ХХ20ХХ г., съгласно заповед на ректора, се проведе предварително обсъждане на дисертационния труд на докторанта маг. ....

С явно гласуване разширеният съвет реши, че докторантът има готовност за защита пред научно жури.

Съветът реши да предложи следния състав на журито в съответствие с т. 73 от глава втора на раздел I от Процедурните правила на университета.

Основни членове: (а.д., н.с., имена)	Месторабота	Професионално направление
Резервни членове:		

Моля да подложите на гласуване горното предложение и да адресирате до ректора доклад за издаване на съответна заповед!

Р-л к-ра:
/...../

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ "АНГЕЛ КЪНЧЕВ"
ФАКУЛТЕТ "....."

До г-н РЕКТОРА
НА РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
"АНГЕЛ КЪНЧЕВ"
ТУК

ДОКЛАД

от ..... -
декан на ф-т .....

ОТНОСНО: Предложение за научно жури.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РЕКТОР,

На основание решение на Факултетния съвет, записано в протокол № XX от XX.XX.20XX г., предлагаме в научното жури за защита на дисертационния труд на маг. .... за придобиване на образователната и научна степен "доктор" да бъдат включени както следва:

Основни членове: (а.д., н.с., имена)	Месторабота	Професионално направление
Резервни членове:		

Прилагаме препис извлечение от протокола на ФС.

Декан:
/...../

XX.XX.20XX г.

ПРОТОКОЛ

Днес, ХХ.ХХ.20ХХ г се проведе първото заседание на научно жури, формирано със заповед на ректора на Русенския университет "Ангел Кънчев" No ..... от ХХ.ХХ.20ХХ г. във връзка със защита на дисертационния труд на докторанта маг. .... на тема:

.....
за придобиване на образователната и научна степен "доктор" по професионално направление ....., научна специалност / докторска програма .....

На заседанието беше предложено и решено с болшинство председател на журито да бъде ..... от Русенския университет, а рецензенти - както следва:

- 1. .... - от .....
- 2. .... - от .....

Имена	Подпис:
Резервни членове:	

РЕЦЕНЗИЯ / СТАНОВИЩЕ

от .....

на дисертационния труд

на .....

на тема:

“ .....”

за присъждане на образователната и научна степен “доктор”
по професионално направление

.....,

научна специалност

.....

1. Общо описание на дисертационния труд и на приложените към него материали

2. Актуалност на проблема

3. Познаване състоянието на проблема

4. Подход и решение на проблема

5. Достоверност на получените резултати

6. Автореферат

7. Основни приноси

8. Личен принос на автора

9. Публикации по темата на дисертацията.

10. Използване на получените резултати в практиката

11. Критични бележки и препоръки по дисертацията

12. Критични бележки и препоръки по автореферата

13. Заключение

Считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд отговаря / не отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и му давам обща положителна / отрицателна оценка.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Предлагам на докторанта ..... да бъде /
да не бъде присъдена образователната и научна степен "доктор" по
научната специалност / докторска програма .....

XX.XX.20XX г.

Рецензент:

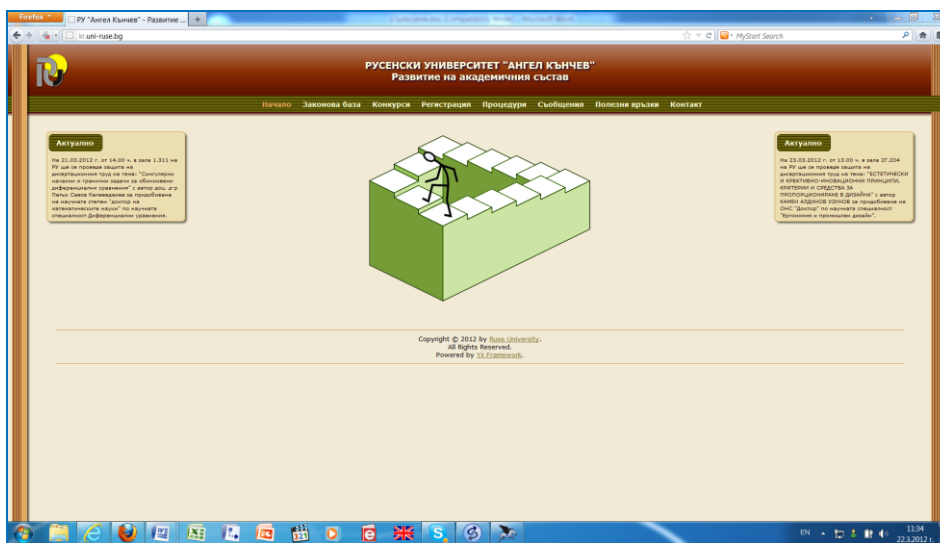
/...../

Забележки:

1. Обемът на рецензията / становището трябва да бъде 5-6 / 2-3 стр.
2. По преценка на рецензента към съдържанието на рецензията могат да бъдат добавяни и точки с допълнителна информация, напр. за защитена интелектуална собственост, известни цитирания, ако има такива и др.

Сайт за развитие на академичния състав

<http://kr.uni-ruse.bg/>

В този сайт се публикуват:

- обявата за конкурса;
- списъкът на членовете на научното жури;
- рецензиите и становищата на членовете на журито;
- авторефератът на дисертацията;
- съобщение за защитата;

На XX.XX.20XX г. от ... ч. в зала ... ще се проведе заседание на научното жури, формирано със заповед на ректора на Русенския университет "Ангел Кънчев" No ... от XX.XX.20XX г. за защита на дисертационния труд на тема: „.....” на „.....” за придобиване на образователната и научна степен "доктор" по научната специалност / докторска програма .....

До Ректора
на Русенския университет
„Ангел Кънчев“

ЗАЯВЛЕНИЕ

от маг. ....
докторант към катедра .....
адрес: .....
e-mail: .....; GSM: .....; тел.: .....

Уважаеми г-н Ректор,

Моля да бъде допуснат до защита на дисертационен труд на тема
"....." за
присъждане на образователната и научната степен „доктор“ по
професионално направление .....,
научна специалност / докторска програма .....

Към заявлението прилагам следните документи:

- Заповед за отчисляване с право на защита;
- Професионална автобиография;
- Списък на проектите, свързани с темата на дисертацията*;
- Документи за защитена интелектуална собственост*;
- Списък на публикациите, свързани с темата на дисертацията;
- Списък на известните цитирания*;
- Копия на публикациите;
- Удостоверения за внедряване на резултатите и за постигнат ефект*;
- Списък на получените отличия*;
- Декларация за оригиналност – по образец;
- Компактдиск с всички изброени по-горе документи (без публикациите и автореферата).
- Дисертация;
- Автореферат;
- Компактдиск с дисертацията и автореферата.

Надявам се, че молбата ми ще бъде удовлетворена!

С уважение:

Подпис:
/...../

XX.XX.20XX г., Русе

* Тези документи се прилагат, ако има такива.

ДЕКЛАРАЦИЯ
за оригиналност

от маг. ....
докторант към катедра .....
адрес: .....
e-mail: .....; GSM: .....; тел.: .....

Долуподписаният, докторант към катедра
"....." на Русенския университет "Ангел
Кънчев", декларирам, че представената от мен дисертация на тема
"....." за
присъждане на образователната и научна степен "доктор" представлява
оригинална разработка, а приложените към нея документи са
достоверни.

Подпис:
/...../

XX.XX.20XX г., Русе

ПРОТОКОЛ

от заседанието на научното жури, сформирано със заповед No XX от XX.XX.20XX г. на ректора на Русенския университет за защита на дисертационния труд на докторанта .....
на тема: „.....”
за придобиване на образователната и научна степен "доктор"
професионално направление .....,
по научна специалност / докторска програма .....

Днес, XX.XX.20XX г., в XX:XX ч. в зала X.XXX на ..... се проведе заседание на научното жури, на което присъстваха:

1.		Председател
2.		рецензент
3.		рецензент
4.		член
5.		член

Заседанието протече при следния ред:

1. Председателят на научното жури представи докторанта.
2. Докторантът направи кратко изложение на основните резултати от дисертационния си труд.
3. Председателят на научното жури предостави думата на рецензентите и членовете на научното жури за представяне на рецензиите и становищата.
4. Състоя се дискусия, по време на която членовете на журито и присъстващите на публичната защита задаваха въпроси и правиха изказвания както следва:

.....
.....
.....
.....
.....

5. Всеки член на научното жури публично обяви своята окончателна оценка.

6. Председателят на научното жури обяви резултата от защитата:

Съгласно Закона за РАСРБ и Процедурните правила на Русенския университет, защитата на дисертационния труд на маг. .... за придобиване на образователната и научна степен "доктор" по научната специалност / докторска програма ..... се счита за успешна / неуспешна.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Заседанието на научното жури приключи в ..... часа.

No	Трите имена	Положителна/ отрицателна оценка	Подпис
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

ДЕКЛАРАЦИЯ

от ..... ЕГН .....

л.к. № ..... изд. на ..... от .....

адрес: ПК .....

телефон .....

Банкова сметка .....

Банка .....

гр. ....

IBAN .....

BIC .....

Долуподписаният/та давам съгласието си Русенският университет "Ангел Кънчев", като администратор на лични данни да събира, съхранява и обработва личните ми данни и съм уведомен/а, че същите ще бъдат използвани при сключване на граждански договори и изплащане на хонорари. Съгласен/а съм данните да бъдат обработвани и съхранявани в електронен и писмен вид съгласно Закона за защита на личните данни.

За текущия месец подлежа на осигуряване върху сумата от ..... лв.

Самоосигурявам се с БУЛСТАТ № .....

Пенсионер/ка съм от ..... г.

(Попълва се едно от трите)

ДЕКЛАРАТОР:

/...../

XX.XX.20XX г.

гр. ....

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ”

КАТЕДРА .....

До РЕКТОРА
на Русенски университет
“Ангел Кънчев”

ДОКЛАД

от .....,
председател на научно жури

Относно: Изплащане на хонорари на членове на научно жури

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РЕКТОР,

На XX.XX.20XX г. от ..... часа в зала ..... се проведе открито заседание на научното жури, формирано с Ваша заповед No XX от XX.XX.20XX г., на което беше успешно защитен дисертационният труд на ....., докторант към катедра .....

В тази връзка, моля за разрешението Ви да бъдат изплатени хонорарите на членовете на научното жури, а също и за административно обслужване както следва:

1.		председател	50 лв.
2.		рецензент	400 лв.
3.		рецензент	400 лв.
4.		член	200 лв.
5.		член	200 лв.
6.		член	200 лв.
7.		за админ. обслужване	30 лв.
8.		за админ. обслужване	20 лв.

Хонорарите включват осигуровките за сметка на работодателя.

Председател:

/...../

XX.XX.20XX г.

Забележка: Името на председателя фигурира 2 пъти в таблицата.

Диплома за доктор

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"АНГЕЛ КЪНЧЕВ"

ФАКУЛТЕТ .....

П Р И С Ъ Ж Д А
образователната и научна степен

ДОКТОР

по докторска програма: .....
на .....
роден на ..... г. в ..... България
за дисертационен труд на тема:
"....."
защитен на .....

РЕКТОР: ..... ДЕКАН: .....
(чл.-кор. проф. д-н Хр. Белоев, ДНС mult) (.....)

Диплома № ..... ПРЕДСЕДАТЕЛ .....
Издадена на: ..... г. на научното жури: (.....)

НАЦИД

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТАЦИЯ

1125 София, бул. „Д-р Г.М.Димитров“ 52А, Тел: (02) 817 38 24; E-mail: nacid@nacid.bg; <http://www.nacid.bg>

ИНФОРМАЦИОННА КАРТА ЗА ЗАЩИТЕН ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

ЛИЧНИ ДАННИ ЗА АВТОРА

Име, презиме, фамилия	.....
	(без съкращения и титли)
Дата на раждане	.....
	(дд.мм.гггг)
ЕГН / ЛНЧ или документ за самоличност (за чужди граждани)	.....

ПРИДОБИТА СТЕПЕН И ДАННИ ЗА ДИПЛОМАТА

(маркирайте вярното с X)

☐ Образователна и научна степен “доктор”	
☐ Доктор на науките	
	(моля, уточнете)
Номер и дата на дипломата: N	/ ..... (дд.мм.гггг)

Шифър на професионално направление	Докторска програма (код на научна специалност)
.....	.....

НАИМЕНОВАНИЕ (ТЕМА) НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

.....

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Дата на защита	Език на основния текст	Библиография	Общ обем на дисертационния труд
..... (дд.мм.гггг)	.....	..... (бр. заглавия)	..... (бр. страници)

АНОТАЦИЯ

(не повече от 1500 символа)

ОРГАНИЗАЦИЯ, В КОЯТО Е ЗАЩИТЕН ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД

Висше училище .....

– факултет .....

– първично звено .....

Научна организация .....

– научен институт .....

– друга структура .....

За защитилите в чужбина:

Държава ..... Град .....

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

**БЪЛГАРСКО ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ, В КОЕТО Е ПРИЗНАТ
ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД**

(при защита в чужбина)

Висше училище .....
– факултет .....
– първично звено .....

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ, РЕЦЕНЗЕНТИ, ЖУРИ

(академична длъжност, научна степен; име, презиме и фамилия, без съкращения)

Научен ръководител:

Рецензенти:

Жури

Председател:

Членове:

ПРАВО НА ДОСТЪП ДО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

(маркирайте желаното с X)

съгласен съм

не съм съгласен

дисертационният труд да се предоставя за ползване в НАЦИД при съблюдаване разпоредбите на ЗАПСП (Обн. ДВ. бр.56 от 29 Юни 1993г.)

Подпис на автора: .....

ДАТА НА ПОДАВАНЕ: ..... **ЗАВЕРКА:** .....

(подпис на длъжностно лице и печат на ВУ/НО)

Всички полета задължително се попълват на български език!

NACID

NATIONAL CENTRE FOR INFORMATION AND DOCUMENTATION

1125 София, бул. „Д-р Г.М.Димитров“ 52А, Тел: (02) 817 38 24; E-mail: nacid@nacid.bg;
<http://www.nacid.bg>

INFORMATION CARD ABOUT DEFENDED DISSERTATION

AUTHOR'S PERSONAL DATA

Name (first, middle, last)	.....
	<i>(full names only)</i>
Date of birth	.....
	<i>(dd.mm.yyyy)</i>
Personal Identification Number (PIN) or ID (for foreign nationals)	.....

ACQUIRED DEGREE AND DIPLOMA DATA

(mark the correct answer with X)

☐ PhD	.....
☐ DSc	.....
	<i>(please specify)</i>
Number and date of diploma: N	/ ..... <i>(dd.mm.yyyy)</i>

Code of professional field	Doctoral programme (Code of scientific speciality)
.....	.....

DISSERTATION TITLE (THEME)

.....

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Date of defence	Primary text language	Bibliography	Pages
..... (<i>dd.mm.yyyy</i>)	.....	..... (<i>number of citations</i>)	..... (<i>total pages</i>)

ANNOTATION

(not longer than 1500 characters)

ORGANIZATION WHERE THE DISSERTATION WAS DEFENCED

University .....

– faculty .....

– primary unit .....

Scientific organization .....

– scientific institute .....

– other structure .....

For dissertations defended abroad:

Country ..... Town .....

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

UNIVERSITY IN BULGARIA, WHERE THE DISSERTATION WAS RECOGNISED

(if defended abroad)

University .....
– faculty .....
– primary unit .....

SUPERVISOR, REVIEWERS

(academic position , degree; name – first, middle, last, full names only)

Supervisor: .....
Reviewers: ....
Scientific council Chair: .....
Members: ....

ACCESS RIGHTS TO THE DISSERTATION

(mark the preferred answer with **X**)

☐ I agree
☐ I do not agree
the dissertation to be made available for reading in NACID in accordance with the provisions of Law on copyright and neighboring rights (adopted by. Government Decree on 29.06.1993)
Signature of the author: .....

FILING DATE: ..... **AUTHENTICATION:** .....

(Signature of officer and stamp of university/scientific organization)

Всички полета задължително се попълват на английски език!

Русенски университет "Ангел Кънчев"

ул. "Студентска" № 8
7017 Русе

тел.: 082-888 211
факс: 082-845 708
E-mail: secretary@uni-ruse.bg
<http://www.uni-ruse.bg>

**До
Директора
на Националния център за информация и документация
към МОМН**

Уважаема г-жо Директор,

Информираме Ви, че докторантът .....
защити успешно дисертация на тема: „.....”
по докторантска програма: „.....”
и придоби образователната и научна степен „доктор”. В тази връзка
приложено Ви изпращаме:

- копие от дипломата за ОНС „Доктор”;
- попълнени информационни карти за защитен дисертационен труд на български и английски език на електронен носител - CD и на хартиен носител;
- копие от дисертацията на електронен носител - CD и на хартиен носител;
- копие от автореферата на електронен носител - CD и на хартиен носител.

С уважение:

**Чл.-кор. проф. д-н Хр. Белоев
Ректор**

Лице за контакти:

доц. д-р Орлин Петров
Ръководител на Отдел "Развитие на академичния състав"
на Русенския университет "Ангел Кънчев"
E-mail: OPetrov@uni-ruse.bg
тел.: 082-888 455

РАЗДЕЛ II

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДОКТОРАНТИ

Задължения на научния ръководител

1. Да селектира и насочва към докторантура млади хора с действителни способности и желание за научна и преподавателска дейност.
2. Да формулира актуален за практиката проблем, който може да бъде решен с научни методи и средства, както и дисертационна тема.
3. Да съдейства при подготовката за **конкурсния изпит** (конспект, литература, консултации, комисия) и при **зачисляването в докторантура**.
4. Да създава нормални условия за работа на докторанта:
  - осигуряване на благоприятен микроклимат;
  - определяне на подходящо работно място;
  - предоставяне на компютърна техника;
  - осигуряване на необходимото лабораторно оборудване;
  - включване в проекти с подходяща тематика, участието в които да носи на докторанта конкретни морални и материални ползи;
  - включване в семинари;
  - изпращане на специализации;
  - съдействие за своевременната защита на създадената в процеса на докторантурата интелектуална собственост;
  - подпомагане подготовката и изнасянето на доклади на научни конференции, в т.ч. и международни – командировъчни, такси правоучастие;
  - подпомагане подготовката и публикуването на статии в научни списания, в т.ч. и международни;
  - провеждане на редовни срещи и обсъждане на постигнатите резултати и предстоящите задачи.
5. Да съдейства при съставянето и изпълнението на **индивидуалния план** на докторанта.
6. Да стимулира участието в курсовете за обща подготовка на докторантите.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

---

7. Да спомага при формулирането на изводите от обзора (недостатъците на известните решения на проблема), целта и задачите на дисертацията.
8. Да насочва към използването на научни методи и средства при решаването на задачите.
9. Да насърчава самостоятелната работа и творческото мислене на докторанта.
10. Да съдейства при необходимост за провеждане на консултации с други изявени специалисти в научната област на докторантурата.
11. Да съдейства при съставянето на **тримесечните отчети** и при **ежегодните атестации** на докторанта.
12. Да съдейства при подготовката и провеждането на **кандидатския минимум** (конспект, литература, консултации, комисия).
13. Да спомага при цялостното структуриране на дисертацията.
14. След решаването на задачите на дисертацията и събиране на достатъчен по обем материал да насочи докторанта към приключване на работата и написване на дисертацията.
15. Да съдейства при формулирането на общите изводи и приносите.
16. Да спомага за внедряването на получените резултати в практиката.
17. Да спомага за популяризирането на резултатите на докторанта чрез участие в изложби и др.
18. При получаване на значими резултати да предлага докторанта за награждаване.
19. Да съдейства за организирането на **предварителното обсъждане** (научно звено, плакати, презентация, експозе, компетентни рецензенти).
20. Да съдейства при формирането на научно жури.
21. Да съдейства при подготовката за **защитата**.
22. Да съдейства за обявяване на **конкурс за асистент** по подходяща дисциплина.
23. Да поощрява асистента да продължава да се занимава с наука, за да „трупа“, в частност, актив за **заемане на** следващите академични длъжности – гл.ас., доц., и т.н., но преди всичко – за да бъде полезен на студентите, на университета и на себе си.

Права на научния ръководител

1. Научният ръководител винаги и за всичко има право ☺

**Групов учебен план
за подготовка на докторанти**

ДИСЦИПЛИНИ	ЛЕКТОРИ:	Семестър
Законова база и структура на дисертационния труд – без оценка	Проф. д-р Г. Тасев Проф. д-р В. Павлов инж. Е. Лехова	ЛС
Средства за автоматизация на научното изследване (МАТЛАБ 1 част) – с оценка	Доц. д-р Г. Кръстев Доц. д-р Цв. Георгиев	ЛС
Методи за теоретично изследване (МАТЛАБ 2 част) – с оценка	Проф. д-р Пл. Даскалов Доц. д-р Р. Цонев	ЛС
Компютърна математика (МАТЛАБ 3-та част) – без оценка	Доц. д-р Й. Тончев	ЗС
Западен език – английски / немски – с оценка	Ст.пр. П. Камбуров Ст.пр. С. Бартенев	ЛС
Теория на експеримента (статистика) – с оценка	Проф. д-р Ат. Митков	ЗС
Творческо мислене. Креативно-иновационни техники – без оценка	Проф. д-р Н. Орлоев	ЗС
Икономически аспекти на научното изследване – с оценка	Доц. д-р Е. Папазов Доц. д-р Л. Михайлова	ЗС
Защита на интелектуалната собственост – без оценка	Инж. Койчо Митев – патентен специалист	ЗС
Научна комуникация – без оценка	Доц. д-р Р. Кършакова Доц. д-р А. Иванова	ЗС

Забележки

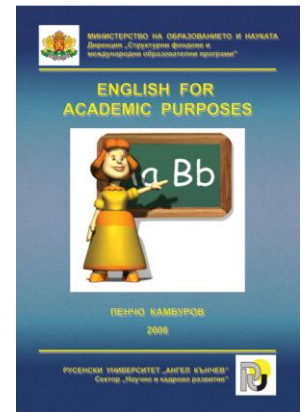
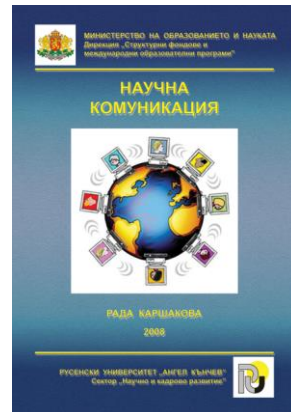
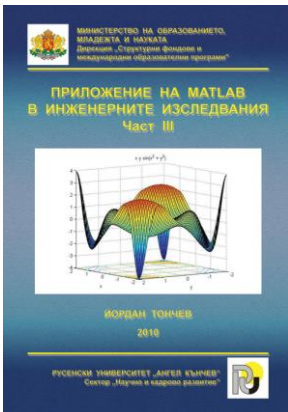
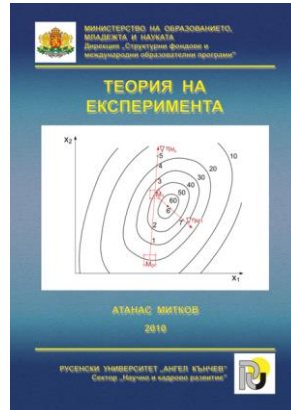
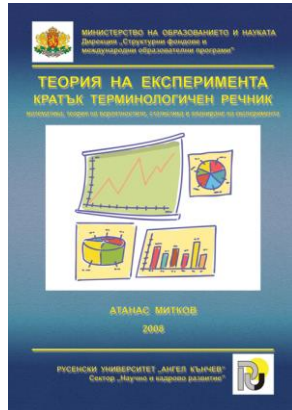
1. В таблицата е посочен минималният хорариум. При желание от страна на докторантите, ако лекторът има готовност и университетът разполага с достатъчно средства, хорариумът може да бъде увеличен.

2. Изучаването на западен език е задължително, освен в случаите на доказано добро владение на същия.

3. По минимум две от задължително избираемите дисциплини всеки докторант трябва да положи изпит. Тези дисциплини се определят от научния ръководител.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

По всички дисциплини от учебния план са издадени учебни пособия, които са налични на хартиен носител, на CD и във виртуалната библиотека на докторанта.

<http://phd-center.bvu-bg.eu/index.php?Cmd=vlib>

Курсове от 1 до 18 от общо 18	Надлежа Курсове	сайтове
Наръчник на докторанта - Първа част		1
Наръчник на докторанта - Втора част		1
Методология на научните изследвания		1
Интелектуална собственост		1
Приложение на MATLAB в инженерните изследвания - Част 1		1
Приложение на MATLAB в инженерните изследвания - Част 2		1
Приложение на MATLAB в инженерните изследвания - Част 3		1
Синтез и анализ на сложни системи		1
Методи за теоретично изследване		1
Компютърно моделиране на непрекъснати среди		1
Методи за оптимизация		1
Средства за автоматизация на научните изследвания		1
Икономически аспекти на научното изследване		1
Защита на интелектуалната собственост		1
Научна комуникация		1
Английски език за научни цели		1
Теория на експеримента - Кратък терминологичен речник		1
Теория на експеримента		1

Първа | Предишна | Следваща | Последна

ДРУГИ ВИРТУАЛНИ БИБЛИОТЕКИ ЗА ДОКТОРАНТА

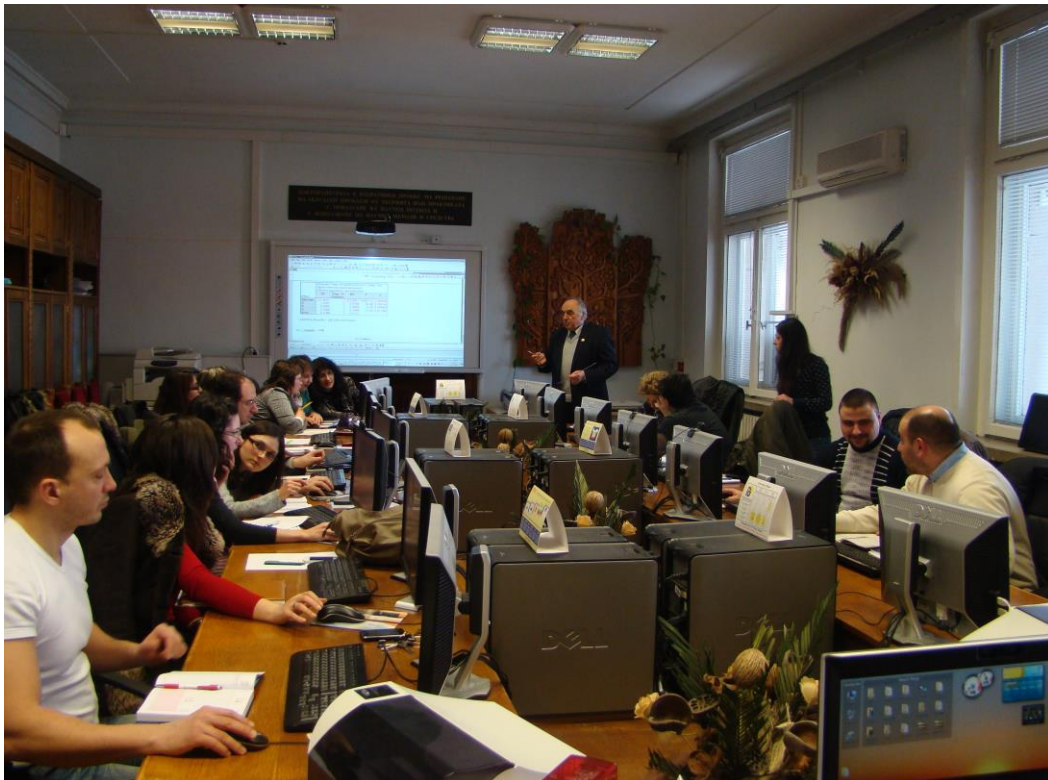
Виртуална библиотека аспиранта

Първа | Предишна | Следваща | Последна

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Повечето от занятията по този учебен план се водят в Центъра за докторанти, който е оборудван с:

ХАРДУЕР	СОФТУЕР
<ul style="list-style-type: none"> • СЪРВЪР • 15 персонални компютри с 4-ядрени процесори и 22" монитори • Преносим компютър • Скенер • Цифрова камера • Цветен плотер А0 • Чернобял лазерен принтер • Цветен лазерен принтер • Роботизиран принтер за запис на компакт-дискове • Принтер за печат върху пластмасови карти • Мултимедиен проектор • Интерактивна дъска - DUAL TOUCH • Видео-конферендна система за неприсъствени заседания • Диктофон за запис на защиты и срещи • Копирен апарат А3 • Ламинатор • Машина за рязане • Машина за подвързване	<ul style="list-style-type: none"> • Mathematica • Statistika • QStatLab • Matlab • Simulink • LabView • SolidWorks

Примерна методика
на работа върху дисертация на тема
“Изследване и създаване на система за изпитване
на транспортни машини”

Примерна методика
на работа върху дисертация на тема
“Създаване и изследване на виртуална лаборатория”

**Изисквания към оформлението
на докладите за научната конференция
на Русенски университет "Ангел Кънчев"**

- Език - **български, английски.**
- Шрифт - **Arial (Word 6.0 или следващи версии).**
- Page Setup - Top: **20 mm**, Bottom: **10 mm**, Left: **20 mm**, Right: **20 mm**.
- Paper Size - **A4.**
- Междуредово разстояние - Format, Paragraph, Line spacing, **Single.**
- Отстъп (нов ред на абзац) - Format, Paragraph, Special: **First Line**, By: **1 cm.**
- Header - като в доклада-образец.
- *На първата страница под Header да се остави един празен ред - Font Size 14.*
- Заглавие - Font Size **14**, центрирано, **Bold.**
- *Един празен ред.*
- Име и фамилия на автора (авторите) - Font Size **12**, центрирано.
- *Един празен ред.*
- Заглавие и резюме на английски - Font Size **10**, *Italic*, 5-6 реда. Заглавието - **Bold.**
- Ключови думи - Font Size **10**, *Italic*, 1-2 реда.
- *Един празен ред.*
- Текст на доклада - Font Size **12.**
- **Въведение** - проблем, недостатъци на известните решения, задача за решаване;
- **Изложение** - описание на създадените с цел решаване на задачата методи и средства; основни резултати; анализ;
- **Заклучение** – основни изводи и препоръки;
- Литература.
- Трите имена на автора (авторите) с научното звание и степен, месторабота, телефон, E-mail.
- Фигурите (черно-бели) да бъдат направени с някой от разпространените програмни продукти, да бъдат интегрирани с текста и да имат номерация и наименование - под тях, центрирано.
- Таблиците да имат номерация и наименование - над тях, подравнено в дясно.
- Формулите да имат номерация - с цифри в скоби, подравнена в дясно от тях.
- Цитираната в текста литература да се означава с числа, заградени в квадратни скоби.
- Цитираната литература да се подрежда в азбучен ред по фамилията на първия автор и да се описва съгласно Българския държавен стандарт (БДС).

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

- Страниците да не бъдат номерирани.
- Footer - като в доклада-образец.
- Общ обем - не повече от 5-6 стр., вкл. резюмето.

Оригиналът на доклада трябва да бъде отпечатан на лазерен принтер и записан на компакт диск.

Уважаеми Колеги, ще си спестите много труд и нерви, ако “изтеглите” и използвате доклада-образец от WEB сайта на Научната конференция, а след това маркирате съответната част от текста и отгоре напишете вашия текст.

<http://conf.ru.acad.bg/bg>

**Изисквания към оформлението
на докладите за международната научна конференция
CompSysTech**

- **Language – English.**
- **Font - Arial.**
- **Page Setup - Top: 2 cm, Bottom: 2 cm, Inside: 2 cm, Outside: 2 cm.**
- **Paper Size - A4.**
- **Line spacing - Format, Paragraph, Line spacing: Single.**
- **Paragraph first line - Format, Paragraph, Special: First Line, By: 1 cm.**
- **Header – as in the sample paper on the Web site.**
- *One blank line on the first page below Header - Font Size 14.*
- **Title - Font Size 14, Centred, Bold.**
- *One blank line.*
- **Author's first name and family name - Font Size 12, Centered.**
- *One blank line.*
- **Abstract - Font Size 10, Italic, 5-6 lines.**
- **Keywords - Font Size 10, Italic, 1-2 lines.**
- *One blank line.*
- **Paper layout - Font Size 12.**
- **Five blank lines at the end of the first page (first page only) - Font Size 12.**
- **After the References - Names of authors, degrees, place of work, phone and e-mail.**
- **The figures (black and white) must be in a widespread PC format, integrated in the text, with numbers and captions centred beneath them.**
- **The tables must have numbers and captions above them, aligned right.**
- **The equations must be numbered – with numbers in brackets aligned to the right.**
- **The referencing in the paper to literature sources must be indicated by figures in square brackets.**
- **The references must be in alphabetical order of the surnames of the first author and must follow the bibliographic IEEE standards of journals.**
- **Pages must not be numbered.**
- **Footer – as in the example paper on the Web site.**
- **Number of pages – up to 8, incl. the abstract.**
- **Format – PDF.**

Пояснение: Докладите, изнесени на конференцията CompSysTech, се публикуват във виртуалната библиотека на Association for Computing Machinery (ASM) и се индексират от SCOPUS.

**Изисквания на БДС
към описването на използваната литература**

<p>Книги:</p>	<p><i>Фамилия на автора, инициали. Заглавие на книгата. Място на издаване, издателство, година, страници, ISBN.</i></p> <p>Мончев, Н. М. Комуникации и иновационни процеси. С., Техника, 1992, 202 с., ISBN.</p>
<p>Статии от списания:</p>	<p><i>Фамилия на автора, инициали. Заглавие на статията. // Наименование на списанието, година, номер на книжката, страници, ISSN.</i></p> <p>Мончев, Н. М. Качества на информационните ресурси – наукометричен подход за оценка. // Наука, 2000, № 2, с. 9-14, ISSN.</p>
<p>Доклади от сборници на конференции:</p>	<p><i>Фамилия на автора, инициали. Заглавие на статията. В: Наименование на сборника. Място на издаване, издателство, година, страници, ISSN.</i></p> <p>Григорова, М. Л. Цветни стилистични тропи в езика на периодичния печат. В: Социолингвистика и комуникация. С., Университетско изд., 1995, с. 122-128, ISSN.</p>
<p>Речници:</p>	<p><i>Наименование на речника. Място на издаване, издателство, година, том.</i></p> <p>Речник на българския език. С., изд. на БАН, 1975, т.1.</p>

Доклад-образец

Учебен модел на микропрограмен блок за управление на операциите

Иван Петров

***A Training Model of a Microprogramming Unit for Operation Control:** The paper justifies the necessity to introduce the students from the 'Computer Systems and Technologies' degree course to computer science details, such as operation control units and in particular, microprogramming control units. A specific unit scheme has been chosen and its programming model, developed for training purposes, has been described. The work with the model will enable students to comprehend the principle of microprogramming control and it will be also used to check and assess their knowledge.*

***Key words:** Computer Systems and Technologies, Model, Microprogramming Unit for Operation Control.*

ВЪВЕДЕНИЕ

През последните години производството на компютърни компоненти като едночипови микропроцесори и микрокомпютри, интерфейсни адаптери, таймери, преобразуватели и др. големи интегрални схеми в България по различни причини беше преустановено. Но перспективата за възстановяване на някои от високотехнологичните паркове, а също и все по-отварящият се пазар на работна ръка налагат подготвяните в техническите университети инженери по компютърни системи и технологии да бъдат детайлно запознавани с устройството и начина на работа на отделните съставни части на един компютър.

.....

ИЗЛОЖЕНИЕ (*Названието на тази част от доклада трябва да съответства на съдържанието и може да има няколко точки, подточки и т.н.*)

Формулираният по-горе проблем е решен чрез създаването на един програмен модел на микропрограмния блок за управление на операциите на процесор, изграден на базата на микропроцесорните секции Am2903.

.....

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Практическото използване на създадения програмен модел в упражненията по дисциплината "Организация на компютъра" позволява да се направят следните изводи:

.....

ЛИТЕРАТУРА

[1] Mick, J., J. Brick. Bit-slice Microprocessor Design. New York: McGraw-Hill Book Company, 1980.

[2] Смрикаров, А., С. Смрикарова, Ц. Василев. Учебни модели на операционни блокове за извършване на аритметични операции. Автоматика и информатика, С., 1997, 5/6, 63-66.

.....

За контакти:

Доц. д-р Иван Петров, Катедра "Компютърни системи и технологии", Русенски университет "Ангел Кънчев", тел.: 082-447 212, E-mail: IPetrov@ecs.ru.acad.bg.

A Training Model of a Microprogramming Unit for Operation Control

Ivan Petrov

Abstract: *The paper justifies the necessity to introduce the students from the 'Computer Systems and Technologies' degree course to computer science details, such as operation control units and in particular, microprogramming control units. A specific unit scheme has been chosen and its programming model, developed for training purposes, has been described. The work with the model will enable students to comprehend the principle of microprogramming control and it will be also used to check and assess their knowledge.*

Key words: *Computer Systems and Technologies, Model, Microprogramming Unit for Operation Control.*

INTRODUCTION

During the last several years the production of computer components such as single-chip microprocessors and microcontrollers, interface adapters, timers, converters and other LSI integrated circuits in Bulgaria has ceased for various reasons. But the perspective of restoring some of the high-tech parks as well as the development of the labour market requires that the engineers in Computer Systems and Technology, trained at the Technical Universities, be familiarized in detail with the construction and functioning of the different parts of a computer.

.....

.....

LAYOUT (The title of this part of the paper must correspond to the contents and can have several sections, sub-sections, etc.)

The above-formulated problem was solved creating a software model of a microprocessor block for operation control of a processor built on microprocessor sections Am2903.

.....

.....

CONCLUSIONS AND FUTURE WORK

The practical application of the developed software model in the practical exercises on the course "Computer Organization" has led to the following conclusions:

.....

.....

REFERENCES

[1] Mick, J., J. Brick. Bit-slice Microprocessor Design. New York: MCGraw – Hill Book Company, 1980.

[2] Смрикаров, А., С.Смрикарова, Ц.Василев. Учебни модели на операционни блокове за извършване на аритметични операции. Автоматика и информатика, С., 1997, 5/6.

.....

.....

ABOUT THE AUTHOR

Assoc.Prof. Ivan Petrov, PhD, Department of Computer Systems, University of Rousse, Phone: +359 82 447 212, E-mail: IPetrov@ecs.ru.acad.bg.

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на доклада: .....

Автор(и): .....

- В доклада е описан(а) нов(а) / модифициран(а) / адаптиран(а)
  - подход;
  - метод;
  - методика;
  - алгоритъм;
  - модел;
  - схема / устройство;
  - система – техническа / програмна;
  - .....
- Характерът на приносите е
  - научен;
  - научно-приложен;
  - приложен;
  - .....
- Изложението е:
  - ясно и точно;
  - със стилистични и правописни грешки;
  - .....
- Оформлението на доклада отговаря ли на задължителните изисквания?
  - напълно;
  - частично;
  - не отговаря;
  - .....
- Предложения за допълнения и корекции на съдържанието на доклада (при необходимост, моля, пишете на отделен лист):
.....
.....
- **ЗАКЛЮЧЕНИЕ:**
Считам, че докладът
  - може да бъде изнесен на научната конференция;
  - може да бъде изнесен след съответни допълнения и корекции на съдържанието и оформлението;
  - трябва да бъде основно преработен и предложен за изнасяне на следващата или друга подобна конференция.**Предлагам / не предлагам докладът да бъде награден с кристалния приз „THE BEST PAPER”.**

Рецензент: /...../

Що е това ИМПАКТ ФАКТОР ?

Импакт факторът е числов показател за рейтинга на научните списания. Идеята за оценка на „стойността“ на научните списания принадлежи на Юджин Гарфилд – директор на Института за научна информация във Филадельфия.

От началото на 60-те години импакт факторът се изчислява ежегодно. До 1990 г. това се прави от Института за научна информация, а след тази година – от компанията Thomson Scientific. На основата на този показател започва издаването на политематичен указател на цитираните научни списания Science Citation Index (SCI).

Импакт факторът се изчислява по следния начин:

Ако през 2009 и 2010 г. в едно научно списание са публикувани общо 100 статии, а през 2011 г. тези статии са цитирани общо 293 пъти то ИМПАКТ ФАКТОРЪТ на това списание е $293/100 = 2,93$.

Следователно, импакт факторът е показател за качеството на конкретно научно списание, а не на отделните публикации в него. Напълно възможно е някоя от 100-те публикации в горния пример да не е била цитирана нито веднъж.

Повече за импакт фактора може да се научи от статията с едноименното заглавие на доц. д-р Виолета Цакова от катедра „Интелектуална собственост“ на УНСС, която е публикувана на адрес: <http://alternativi.unwe.acad.bg/br32/03.pdf>. В статията е казано, че днес почти 80 000 научни списания са включени в световната система на реферирание и индексирание, а почти 10 на сто от тях – в системата за оценяване чрез импакт фактор. Включването на изданията в тази система става след кандидатстване и инспекция по определени критерии. Основен сред тях е прилагането на механизъм за анонимно рецензиране на постъпилите материали, който се основава на оценка от независими експерти. Често, с оглед по-голяма обективност на оценките за качеството на рецензираните материали, списанията прилагат и модела на рецензиране „double blind”², при който от рецензентите се крие не само името на автора, но и всичко в материала, което би позволило неговото разпознаване. От рецензентите се иска ясен и недвусмислен отговор на такива въпроси, като: достоверност, актуалност, наличие на нови идеи, приемственост, яснота на изложението и други характеристики на материала, както и предложение за неговото публикуване, непубликуване или публикуване след преработка.

Темата на дисертацията

Желателно е темата (заглавието) на дисертацията да бъде кратко, но точно и ясно, като е препоръчително да започва с отглаголно съществително, напр. „Изследване и създаване на .....” или „Създаване и изследване на .....”, в зависимост от реда на етапите, акцента и т.н.

След като темата бъде формулирана, е желателно да се провери, дали дисертация със същото или подобно заглавие не е вече разработена и защитена. За целта може да се използва базата от данни с присъдени от Висшата атестационна комисия научни степени и научни звания, която е интегрирана във Виртуалния инфо-център за докторанти и е общодостъпна, и в която търсенето на информация може да става по различни признаци, в т.ч. и по ключови думи. Но трябва да се има пред вид, че след 05.02.2010 г., по понятни причини, тази база не е актуализирана.

<http://phd-center.bvu-bg.eu/index.php?Cmd=bazidanni>

ВИРТУАЛЕН ИНФО ЦЕНТЪР ЗА ДОКТОРАНТИ

ПРИСЪДЕНИ ОТ ВАК НАУЧНИ СТЕПЕНИ И НАУЧНИ ЗВАНИЯ
(от 1962 - до 05.02.2010)

ТЪРСЕНЕ В НАУЧНИТЕ СТЕПЕНИ И ЗВАНИЯ

Може да търсите по номер на дипломата, по дата на издаване, по име, презиме и фамилия на дисертанта или на хабилитираното лице, по едно или две от имената и т.н., вкл. и по темата на дисертацията/хабилитацията или по част от нея. Може да търсите и по няколко признака едновременно.

Търсене в данните за научните степени
 Търсене в данните за научните звания

Въведете признака (признаците) с интервал между думите
 виртуелна лаборатория
Изберете колона, в която да се търси по този признак
 Бъте всеки колонки

Използвайте задължително показвания в долната таблица примерен формат на данните!

Номер на диплома	Дата на издаване на дипломата	Име, презиме, фамилия	Дата на утвърждаване от научната комисия	Номер на протокола	Държава	Научна степен / Научно звание	Научна специалност	Тема на дисертационния/хабилитационния труд
Резултати от търсенето в данни с научните степени								
31261	2007-04-11	Анелия Стоянова Иванова	2007-01-29	1	България	доктор	02.21.09	Създаване и изследване на виртуална лаборатория по "Организация на компютри"
Резултати от търсенето в данните с научните звания								
Няма хабилитирани лица с търсените данни!								
Резултати от търсенето в данните с легализираните дипломи								
Няма лица с търсените данни!								

В процеса на докторантурата темата може да претърпи известна промяна с цел да отрази по-точно съдържанието на дисертацията. Това може да стане не по-късно от 3 месеца преди датата, определена за представяне на дисертационния труд за защита.

**Примерна структура и съдържание
на дисертация**

Списък на използваните съкращения

Списък на фигурите

Списък на таблиците

Анотация (кратко съдържание на дисертацията, 1 стр.)

Увод (формулировка на проблема и обосновка на неговата актуалност, 1-2 стр.)

Обща методика на работа

I Глава (около 30 стр.)

Анализ на състоянието на проблема

(Анализ на предшестващите резултати от научните изследвания по проблема)

1.1.

1.2.

.....

Изводи (предимства и недостатъци на известните решения на проблема; нерешени задачи)

Цел и задачи на докторантурата (целта е една, а задачите 4-6)

Следващите глави трябва да съдържат решенията на формулираните задачи, което трябва да бъде направено с използване на научни методи и средства и да води до достигане на поставената цел, т.е. до отстраняването на недостатъците на известните решения. Формулировката на целта обикновено включва в себе си темата на дисертацията, като например:

Тема: Създаване и изследване на система за ....

Цел на дисертационния труд е **създаването и изследването на функционално пълна система за ....** , която ....)

II Глава (около 30-40 стр.)

Теоретични изследвания

2.1.

2.2.

.....

Тази глава на дисертацията е най-важна. В нея докторантът трябва, например, да формулира критерий за оптималност, да предложи методика за теоретично изследване и модел, да представи и анализира резултатите от изследването. Ако предмет на дисертацията е създаването на някаква система, то резултатите от теоретичните изследвания биха могли да бъдат, например, стойностите на параметрите на системата, при които тя ще функционира оптимално от гледна точка на формулирания критерий.

Резултати и изводи

III Глава (около 30 стр.)

Практическо решаване на проблема (с научни методи и средства)

3.1.

3.2.

.....

Резултати и изводи

IV Глава (около 30 стр.)

Експериментални изследвания (по научно обосновани методики)

4.1.

4.2.

.....

Резултати и изводи

Забележка: Резултатите от експерименталните изследвания в идеалния случай трябва да съвпадат или да са много близки до тези от теоретичните. На практика могат да се получат различия, които най-често се дължат на несъвършенството на модела, използван при теоретичните изследвания. В такъв случай моделът се усъвършенства и т.н.

Общи изводи (обобщение на частните изводи след всяка глава)

Предложения за използване на резултатите и виждания за насоките на по-нататъшната работа

Заключение (основните приноси - предложени, разработени, създадени нови или модифицирани методи, методики, алгоритми, модели, устройства, технически и/или програмни системи и др. с доказана полезност за практиката; от приносите трябва да се разбира, че поставените задачи са решени и то с използване на научни методи и средства и че целта на докторантурата е постигната)

Използвана литература (не по-малко от 110 заглавия - монографии, студии, научни статии и доклади, книги, учебници, фирмена литература и сайтове, повечето издадени през последните 10-15 години, от които над 50 % на латиница; използваната литература трябва да бъде тематично максимално близка до дисертационния труд и да дава пълна и точна картина за състоянието на проблема; всички заглавия без изключение трябва да бъдат цитирани в дисертацията)

Приложения (резултати от теоретични и експериментални изследвания, проведени както от автора, така и от други лица и организации, които не са намерили място в основната част на дисертацията, например, поради ограниченията в обема)

Публикации - всички **основни резултати** на докторанта трябва да бъдат публикувани в научни списания и в сборници на научни конференции. Броят на публикациите трябва да бъде минимум 5-6, от които:

- една публикация в чуждестранно списание или в сборника на чуждестранна конференция - желателно;
- минимум една самостоятелна публикация;
- минимум две публикации в съавторство с научния ръководител, като е желателно докторантът да бъде на първо място в списъка на съавторите.

Всяка публикация трябва да съдържа примерно:

- увод - проблем, недостатъци на известните решения, задача за решаване;
- изложение - описание на създадените с цел решаване на задачата методи и средства; основни резултати; анализ на резултатите;
- заключение - основни изводи и препоръки;
- литература - 4-7 заглавия, от които 2-3 на латиница.

Внедрявания на резултатите (в учебния процес, във фирми и др. - удостоверяват се със служебни бележки, в които трябва да има и информация за ефекта от внедряването)

Плакати с основните резултати на докторантурата (формат А0)
Power Point презентация

Примери:

Изводи в края на I Глава:

.....

Известните методи не дават възможност за измерване на ..... с достатъчна точност.

.....

Задачи:

.....

Да се създаде метод, който да позволява измерването на ..... с относителна грешка не по-голяма от 1%.

.....

Приноси:

.....

Предложен е метод, който дава възможност за измерване на ..... с относителна грешка по-малка от 0,8%, с което от една страна се удовлетворяват изискванията на съответните български и европейски стандарти, а от друга се повишава научната и практическата стойност на резултатите от измерването. Методът е патентован.

.....

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Забележка: Горният план касае формата на дисертацията и е примерен. Във всеки конкретен случай трябва да се изготвя конкретен план в зависимост от конкретната тема, от изискванията на университета, респ. института, в който се разработва и защитава дисертацията. Без да се подценява формата, не бива да се забравя, че основното е съдържанието на дисертацията, чрез което докторантът доказва, **че е овладял методологията на научното изследване и че е в състояние да я прилага за решаване на важни за практиката задачи.**

ВАЖНО: Изводите след първа глава, задачите и приносите трябва да са логически свързани. От една страна, на всеки извод, в който се изтъква някакъв недостатък на известните решения на проблема, трябва да съответства задача, която трябва да е така формулирана, че нейното решение да води до отстраняване на недостатъка. От друга страна, успешното решаване на поставената задача е принос на докторанта, който може да бъде научен, научно-приложен или приложен. Броят и най-вече качеството на тези приноси е от съществено значение за крайното решение на научното жури. За да се постигне съответствие между изводите, задачите и приносите може да се използва таблица като долната, която може да бъде наречена **“Дисертационна матрица”** поради наличието на логически връзки по хоризонтала и вертикала.

No	Изводи (след първа глава)	Задачи	Приноси
1.	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....
3.	Известните методи не дават възможност за измерване на ..... с достатъчна точност.	Да се създаде метод, който да позволява измерването на ..... с относителна грешка не по-голяма от 1%.	Предложен е метод, който дава възможност за измерване на ..... с относителна грешка по-малка от 0,8%, с което от една страна се удовлетворяват изискванията на съответните български и европейски стандарти, а от друга се повишава научната и практическата стойност на резултатите от измерването. Методът е патентован.
4.	.....	.....	.....
5.	.....	.....	.....
6.	.....	.....	.....

Забележка: Срещу някои от изводите може и да няма задача, респ. принос, а срещу други може да има и повече от една задача, респ. принос.

Примерна структура и съдържание
на автореферат на дисертация

Корица

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ”
Факултет „.....”

маг. ....

СЪЗДАВАНЕ И ИЗСЛЕДВАНЕ
НА .....

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

на дисертация
за присъждане на образователната и научна степен
“доктор”

Русе
201X

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ”
Факултет „.....”

маг. ....

СЪЗДАВАНЕ И ИЗСЛЕДВАНЕ

НА .....

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

на дисертация
за присъждане на образователната и научна степен
“доктор”
по научната специалност / докторска програма:
“ .....”

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:

.....

РЕЦЕНЗЕНТИ:

.....

.....

Русе
201X

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

Дисертационният труд е с обем .... страници и се състои от анотация, увод, основни етапи на работата, четири глави, общи изводи, заключение, предложения за използване на резултатите и виждания за насоките на по-нататъшната работа, а също и списък на цитираната литература - ... заглавия и Интернет адреси – .... Дисертацията съдържа ... фигури и ... таблици. Номерата на включените в автореферата фигури и таблици съвпадат с тези в дисертационния труд.

Докторантът работи като асистент по дисциплината „.....” към катедра „.....” на факултет „.....” при Русенския университет „Ангел Кънчев”. Бил е докторант в същата катедра. В тази катедра са извършени и изследванията по дисертацията.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от научно звено, включващо преподаватели от катедра „.....” и хабилитирани преподаватели от катедра „.....” при Русенския университет „Ангел Кънчев”, състояло се на XX.XX.20XX г.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на открито заседание пред научно жури, назначено от ректора на Русенския университет, на XX.XX.20XX г. от ..... часа в зала ....., корпус ..... на университета. Материалите на докторанта са на разположение на заинтересованите в катедра „.....”. Авторефератът е публикуван в сайта за развитие на академичния състав на университета.

Автор: маг. ....

Заглавие: СЪЗДАВАНЕ И ИЗСЛЕДВАНЕ НА .....

.....

Тираж: ... бр.

Издателски център на Русенския университет „Ангел Кънчев”

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

(до 3 стр.)

Актуалност на проблема (1/2 стр.)

Цел и задачи на работата

Методи за изследване

Научна новост

Приложимост и полезност

Апробация

Публикации (брой и класификация)

Обем и структура на дисертацията

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

I ГЛАВА (2-3 стр.)

1.1. ....

1.2. ....

.....

Изводи

II ГЛАВА

2.1. ....

2.2. ....

.....

Резултати и изводи

III ГЛАВА

3.1. ....

3.2. ....

.....

Резултати и изводи

IV ГЛАВА

4.1. ....

4.2. ....

.....

Резултати и изводи

ОБЩИ ИЗВОДИ

1. ....

2. ....

3. ....

.....

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от проведените в съответствие с целта и задачите на дисертационния труд теоретични и експериментални изследвания се свеждат до следните основни приноси:

1. ....
2. ....
3. ....
- .....

ВИЖДЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НАСОКИТЕ НА ПО-НАТАТЪШНАТА РАБОТА

НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. ....
2. ....
3. ....
- .....

ДРУГИ ПУБЛИКАЦИИ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. ....
2. ....
3. ....
- .....

Списък на известните цитирания (ако има такива)

Списък на документите за защита на интелектуалната собственост (ако има такива)

Списък на внедряванията (ако има такива)

Списък на получените отличия (ако има такива)

РЕЗЮМЕ НА АНГЛИЙСКИ (до 1 стр.)

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1. Желателно е номерата на главите, точките, фигурите, таблиците и формулите в автореферата да съвпадат с тези от дисертацията.
2. Желателно е обемът на автореферата да не надвишава 30 стр.
3. Горният план касае формата на автиреферата и е примерен. Във всеки конкретен случай трябва да се изготвя конкретен план в зависимост от конкретната тема, от изискванията на университета, респ. института, в който се разработва и защитава дисертацията и т.н.

Примерна структура и съдържание
на PowerPoint презентация за защита на дисертация
(слайдове)

ТЕМА ..... Докторант ..... Научен ръководител	1
Обща методика на работа върху дисертацията	2
Проблем и актуалност	3
ПЪРВА ГЛАВА (съдържание)	4
Изводи:	5
Цел и задачи на докторантурата:	6
ВТОРА ГЛАВА (съдържание)	
(Следващите слайдове трябва да илюстрират с фигури и таблици основните резултати, отразени във втора глава)	
Изводи:	

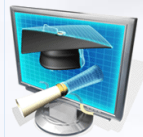
ТРЕТА ГЛАВА (съдържание)
(Следващите слайдове трябва да илюстрират с фигури и таблици основните резултати, отразени в трета глава)
Изводи:
ЧЕТВЪРТА ГЛАВА (съдържание)
(Следващите слайдове трябва да илюстрират с фигури и таблици основните резултати, отразени в четвърта глава)
Изводи:
ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ
ПРИНОСИ
Списък на публикациите, свързани с дисертационния труд
Списък на внедряванията (ако има такива)
Списък на награди, отличия и др. (ако има такива)

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО !

Препоръки:

- Общият брой на слайдовете трябва да бъде съобразен с това, че времето за докладване трябва да бъде около 20 мин.
- Фонът на слайдовете трябва да бъде неутрален.
- Размерът на буквите и цветът на надписите трябва да бъде такъв, че същите да могат лесно да се четат.
- Използваните цветове трябва да са от една и съща гама.
- На всеки слайд трябва да има както топли, така и студени цветове, като първите трябва да преобладават.
- Ако слайдовете се появяват с някакъв ефект, то той трябва да бъде по-обикновен и еднакъв за всички слайдове.

Примерни слайдове

ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИЯТА:
**СЪЗДАВАНЕ И ИЗСЛЕДВАНЕ
 НА ВИРТУАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ СРЕДИ**

докторант:
 маг. инж. ....

научен ръководител:
 доц. д-р .....

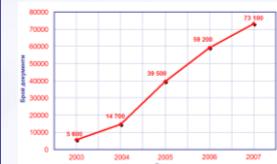

ПРОБЛЕМ:

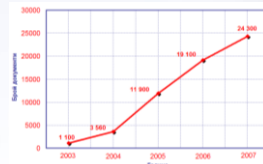
Съществуващата образователната система, с нейните традиционни методи и средства, не е напълно в състояние да отговори на непрекъснато растящите потребности от широко достъпно, адаптирано към индивидуалните потребности, продължаващо през целия живот и не на последно място - качествено обучение, което би дало на хората тези знания и умения, които биха ги направили пълноценни членове на информационното общество.

АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА

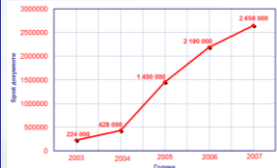
Брой документи, съдържащи ключовата фраза "Virtual Department", намерени от търсещата машина "Google"

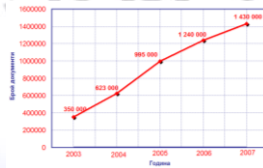
Брой документи, съдържащи ключовата фраза "Virtual Faculty", намерени от търсещата машина "Google"

Брой документи, съдържащи ключовата фраза "Virtual University", намерени от търсещата машина "Google"

Брой документи, съдържащи ключовата фраза "Virtual Library", намерени от търсещата машина "Google"

I ГЛАВА

Анализ на състоянието на виртуалните среди за обучение

- 1.1. Влияние на информационните и комуникационните технологии върху развитието на висшите училища
- 1.2. Развитие на образователните технологии в информационното общество
  - 1.2.1. Дистанционно обучение
  - 1.2.2. Електронно обучение
  - 1.2.3. Виртуално обучение
- 1.3. Принципи и стандарти за организиране на виртуално обучение
- 1.4. Виртуални образователни среди. Класификация
- 1.5. Виртуални образователни среди от тип "Виртуален университет"
- 1.6. Основни изисквания към виртуалните образователни среди
  - 1.6.1. Изисквания към организацията и структурата на ВОС
  - 1.6.2. Изисквания към интерфейса на ВОС
  - 1.6.3. Изисквания към образователните курсове във ВОС
- 1.7. Изводи
- 1.8. Цел и задачи

Защо правим дисертация?

Ако правим дисертация, само за да задоволим любопитството си, да повишим квалификацията си и социалния си статус, ползата е половинчата. **Крайната цел на една докторантура трябва да бъде създаването на пазарен продукт, който да донесе определени приходи на своите създатели и на университета, респ. института, който го е подпомогнал.** По-долу е даден един примерен алгоритъм за достигане на тази цел.

- формулиране на проблем за решаване (намиране на пазарна ниша);
- анализ на известните решения (предпатентно проучване, проучване за вече регистрирани промишлени дизайни, марки, авторски права);
- формулиране на целта и задачите на работата;
- практическо решение на проблема;
- апробация на решението;

- защита на създадения интелектуален продукт чрез патентоване и/или регистрация на полезен модел, на биологичен продукт, топология на интегрална схема, ноу-хау (когато авторът не иска да разкрие същността на решението и има намерение да го използва за период, по-дълъг от срока на патентната защита - 20 години);

- защита на материалния продукт с промишлен дизайн;
- регистриране на марка;

Забележка: Публикуването на постигнатите резултати може да стане едва след регистрирането на заявката за издаване на защитен документ. Противното прави получаването на такъв документ невъзможно.

- съставяне на маркетингов план за намиране на потенциални клиенти у нас и в чужбина;
- съставяне на план за реклама;
- регистриране на иновативна фирма;
- съставяне на проектно предложение за получаване на финансиране от програми като "Конкурентноспособност и иновации";
- продажба на лицензи;
- инвестиране в нови разработки.

Очевидно е, че този алгоритъм не е лесен за реализиране и изисква определени инвестиции. **Но това е пътят към истинската реализация.**

ПРИЛОЖЕНИЯ

„Гладна мечка хоро не играе”

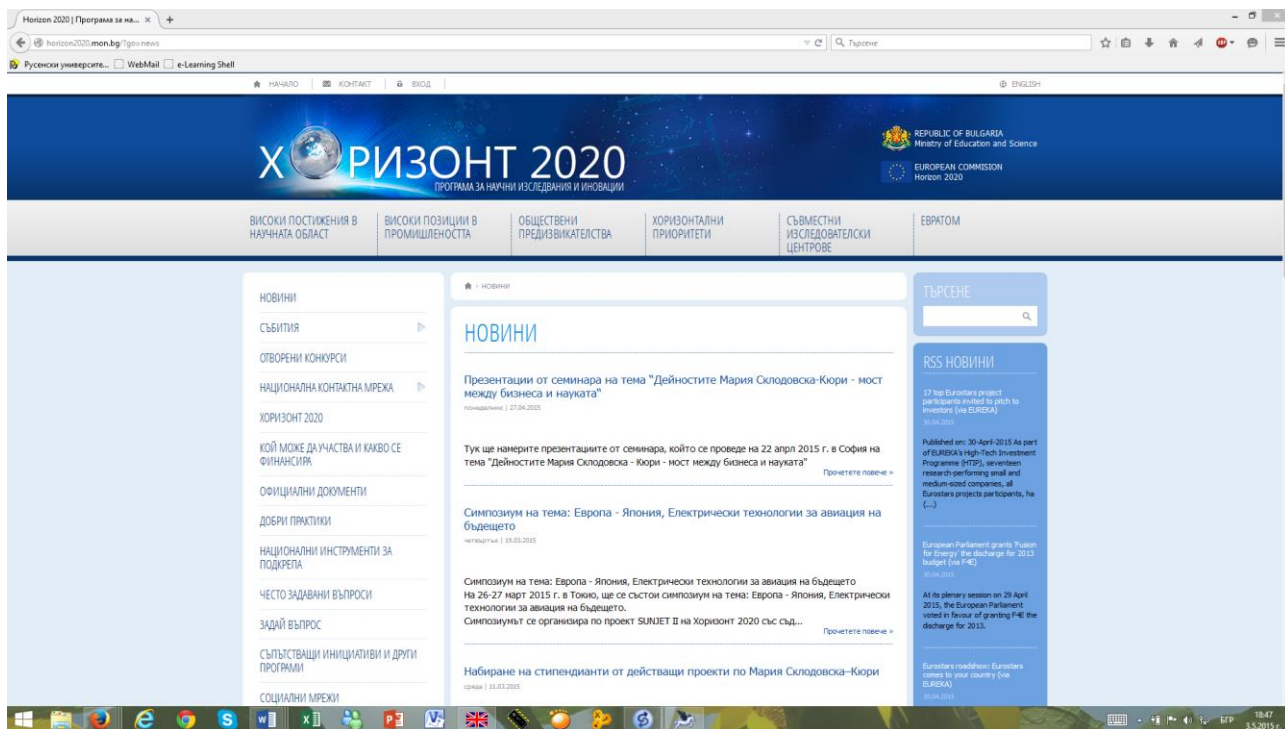
Или, с други думи казано, докторантура без финансиране не се прави. Но как да го осигурим?

Необходимите средства могат да се получат от университетските и най-вече – от националните и европейски програми за финансиране на образователни и научноизследователски проекти. Но за целта трябва да сме МНОГО ДОБРЕ информирани за приоритетите на отделните програми и за изискванията към оформлението на проектите.

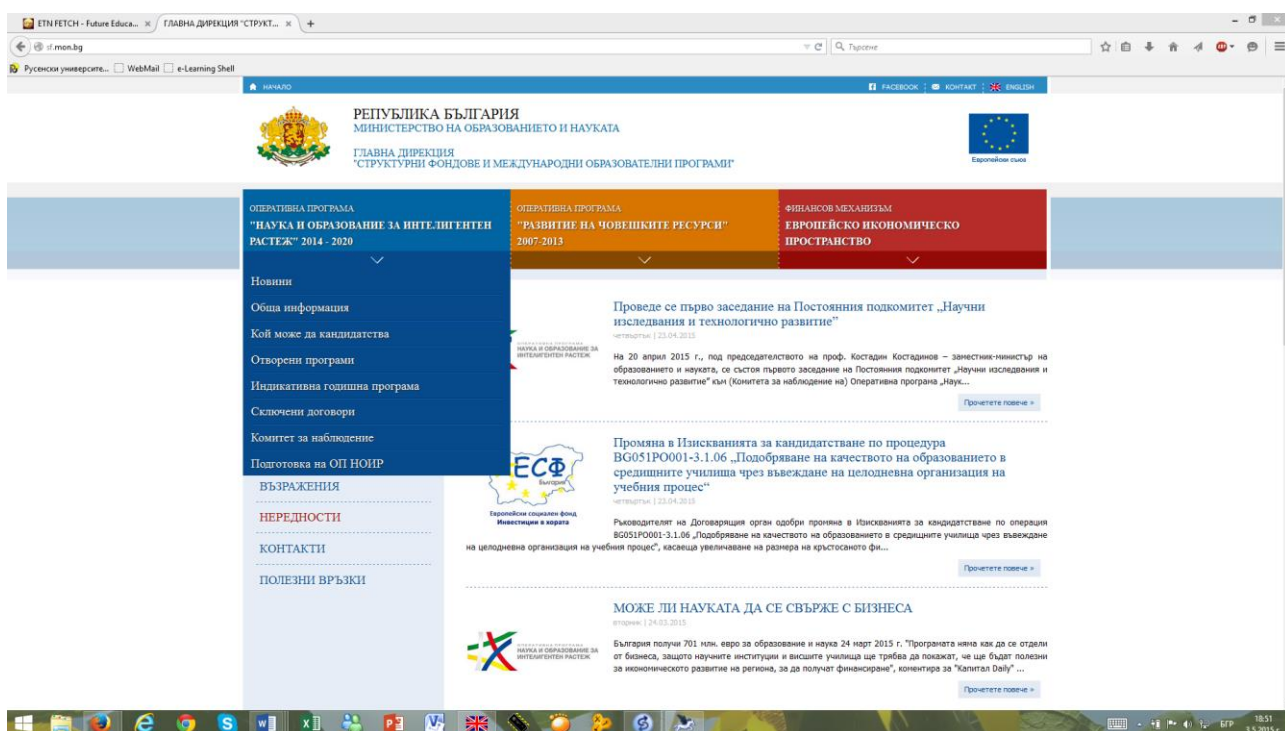
РАМКОВА ПРОГРАМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ ХОРИЗОНТ 2020

<http://horizon2020.mon.bg/>

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014 – 2020

<http://sf.mon.bg/>

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ”

**ПРАВИЛА
ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ
НА РАБОТЕЩИТЕ В РУСЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ ”АНГЕЛ КЪНЧЕВ”**

Настоящите правила са разработени в съответствие с Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, приета с ПМС № 4 от 17.01.2007 г. (обн. ДВ, бр. 9/17.01.2007 г., в сила от 01.07.2007 г.) и Вътрешните правила за организация на РЗ в РУ ”Ангел Кънчев”, приети с решение на АС от 20.06.2006 г.

А. МАТЕРИАЛНИ СТИМУЛИ

1. ЗА ПРОЕКТИ

1.1. Поемат се разходите, свързани с подготовката и изпращането на проекта в размер до 150 лв. за проекти по национални програми и до 350 лв. – по международни.

1.2. Изплаща се парична награда (ПН) с размер, който се определя по формулата:

$$ПН = СРУ \times 10^{-4} \times МРЗ \times К, \text{ лв.},$$

където **СРУ** е сумата за Русенския университет, която се получава, като от общата сума за Университета се извадят ДДС и разходите, планирани за възнаграждения по трудови и облигационни правоотношения на преподаватели, служители и студенти, а също и разходите за командировки; **МРЗ** – минималната работна заплата за страната съгласно ПМС; **К** – коефициент, който се определя от долната таблица.

	НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА			
	НАПИСАН ПРОЕКТ		ОДОБРЕН ПРОЕКТ	
	ПАРТНЬОР	РЪКОВОДИТЕЛ	ПАРТНЬОР	РЪКОВОДИТЕЛ
К	0,2	0,25	0,3	0,35

	МЕЖДУНАРОДНА ПРОГРАМА			
	НАПИСАН ПРОЕКТ		ОДОБРЕН ПРОЕКТ	
	ПАРТНЬОР	РЪКОВОДИТЕЛ	ПАРТНЬОР	РЪКОВОДИТЕЛ
К	0,3	0,35	0,4	0,45

Паричната награда за един проект не може да бъде по-малка от една МРЗ и по-голяма от 10.МРЗ. Минималната награда (една МРЗ) се изплаща само, ако СРУ е по-голяма от нея.

1.3. Паричната награда за написан проект се изплаща след представяне на документ, удостоверяващ, че проектът е приет за оценяване в офиса на съответната

програма или фонд, на положително писмено мнение на определен от ректорското ръководство независим експерт и на служебна бележка от финансово-счетоводния отдел на Университета. Примерният вид на бележката е показан в Приложение 1-А. Ако проект с отрицателно експертно мнение бъде одобрен и финансиран, се изплащат едновременно и двете парични награди. Ако се кандидатства повторно с вече премиран проект, парична награда не се изплаща.

Паричната награда за одобрен проект се изплаща след представяне на служебна бележка от финансово-счетоводния отдел на Университета, удостоверяваща получаването на средствата, от отчисленията за университета, ако в бюджета на проекта са предвидени такива. Примерният вид на бележката е показан в Приложение 1-Б. Ако проектът е с продължителност повече от 1 година и средствата се превеждат на няколко транша, паричните награди се изплащат след всеки транш.

2. ЗА ИЗДЕЙСТВАНЕ НА ДАРЕНИЯ

2.1. Поемат се командировъчни и др. разходи, свързани с установяване на делови контакт с евентуалния дарител и подписване на договор за дарение.

2.2. Изплаща се парична награда, която се определя във всеки конкретен случай от Ректора.

2.3. Паричната награда се изплаща след представяне на служебна бележка от финансово-счетоводния отдел на Университета, удостоверяваща получаването на дарението. Примерният вид на бележката е показан в Приложение 2.

Парични награди за издействие на дарения, които се консумират изцяло от тези, които са ги издействали, не се изплащат. Напр., когато фирма привежда под форма на дарение определена сума за командироване на преподавател за участие в конференция.

3. ЗА ЗАЩИТА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

3.1. Поемат се разходите, свързани със защитата, ако Русенският университет е съзаявител с минимум 50 % участие.

3.2. Изплаща се парична награда в размер на 2.МРЗ за патент и една МРЗ в останалите случаи.

3.3. Паричната награда се изплаща след представяне на защитния документ, издаден от Патентното ведомство на Р България или от Агенция за закрила на интелектуална собственост – патент, свидетелство за търговска марка, сертификат и др.

4. ЗА ПУБЛИКУВАНЕ НА СТАТИИ В СПИСАНИЯ С IMPACT FACTOR, ВКЛЮЧЕНИ И ОБРАБОТВАНИ ОТ СИСТЕМАТА ISI Web of Knowledge

4.1. Поемат се разходите, свързани с публикуването.

4.2. Изплаща се парична награда с размер, който се определя по формулата:

$$\text{ПН} = \text{МРЗ} \times \text{IMPACT FACTOR}, \text{ лв.}$$

Премията не може да бъде по-малка от 1.МРЗ и по-голяма от 2.МРЗ.

4.3. Паричната награда се изплаща след представяне на копие на съответните страници на списанието и служебна бележка от Университетската библиотека. Примерният вид на бележката е показан в Приложение 3.

5. ЗА РЕАЛИЗИРАНИ ИКОНОМИИ

5.1. Поемат се разходите, свързани с реализиране на предложението, водещо до реални икономии.

5.2. Изплаща се парична награда, която се определя във всеки конкретен случай от Ректора, като се отчита размерът на реализираната икономия, а също и разходите за реализиране ѝ.

НАРЪЧНИК НА ДОКТОРАНТА

5.3. Паричната награда се изплаща след реализиране на икономията и представяне на служебна бележка от финансово-счетоводния отдел на Университета, удостоверяваща нейния размер, както и размера на направените разходи в лв. Примерният вид на бележката е показан в Приложение 4.

6. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

6.1. Осребряват се само валидни фактури, квитанции и други разходни документи при условие, че е спазен установеният в университета ред – своевременно подаване на ППФЗ и др.

6.2. При повече от един автор разпределението на паричната награда става съгласно разпределителен протокол, подписан от всички съавтори.

6.3. Паричната награда се изплаща със заповед на Ректора от фонда за награди при наличие на средства в него. Паричните награди за одобрени проекти, в план-сметката на които няма разходи за трудово възнаграждение, могат да бъдат завишени по преценка и с решение на Ректора.

6.4. Паричната награда не включва осигуровките за сметка на работодателя.

Б. МОРАЛНИ СТИМУЛИ

Авторите на мащабни национални и международни проекти, които имат значителен принос за изграждане на имиджа на Университета и за неговото интегриране в националното и европейско образователно и научноизследователско пространство, ще бъдат награждавани и с ГРАМОТА, ЗЛАТНА ЗНАЧКА или ПОЧЕТЕН ЗНАК, както и ще им бъдат присъждани почетни звания като „ПОЧЕТЕН ЧЛЕН”, „ЗАСЛУЖИЛ ДОЦЕНТ”, „ЗАСЛУЖИЛ ПРОФЕСОР” и др. съгласно действащите Правила за присъждане на почетни степени и звания.

Настоящите изменения на ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ са приети на заседание на Академичния съвет, проведено през м. април 2014 г. и влизат в сила от същата дата, като заменят правилата за стимулиране, приети с решение на АС от 15.05.2008 г.

Ректор:

/чл.-кор. проф. д-н Хр. Белоев/

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

С настоящата се удостоверява, че в подадения проект „.....” с ръководител ..... за Русенския университет е планирана сумата ..... лв. (без съфинансирането), от които ..... лв. са за трудови възнаграждения, ... за командировки, а ..... лв. - за ДДС.

Служебната бележка се издава, за да послужи при определяне на паричната награда, съгласно приетите от Академичния съвет ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ.

Гл.счетоводител:
/Я.Кралева/

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

С настоящата се удостоверява, че по проекта „.....” с ръководител ..... по сметката на Русенския университет е постъпила сумата ..... лв., от които - ..... лв. са за трудови възнаграждения, ... за командировки, а ..... лв. - за ДДС.

Служебната бележка се издава, за да послужи при определяне на паричната награда, съгласно приетите от Академичния съвет ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ.

Гл.счетоводител:
/Я.Кралева/

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

С настоящата се удостоверява, че ..... е/са издействал/и дарение в размер на ..... лв., които са постъпили в Русенския университет под формата на пари/ДМА/КМА/.....

Служебната бележка се издава, за да послужи при определяне на паричната награда, съгласно приетите от Академичния съвет ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ.

Гл.счетоводител:
/Я.Кралева/

С Л У Ж Е Б Н А   Б Е Л Е Ж К А

С настоящата се удостоверява, че .....
е/са автори на статия, публикувана в списанието „.....”,
което е включено и се обработва от системата ISI Web of Knowledge. Списанието е
с Impact Factor .....

Служебната бележка се издава, за да послужи при определяне на паричната
награда, съгласно приетите от Академичния съвет ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО
НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ.

Директор на университетската библиотека:

/Е.Недева/

С Л У Ж Е Б Н А   Б Е Л Е Ж К А

С настоящата се удостоверява, че .....
е/са автор/и на предложение, в резултат на което е реализирана икономия в размер
на ..... лв. като за целта са направени разходи в размер на ..... лв.

Служебната бележка се издава, за да послужи при определяне на паричната
награда, съгласно приетите от Академичния съвет ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО
НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ.

Пом. ректор:

/В.Гегов/

Гл.счетоводител:

/Я.Кралева/

Разработил

Ръководител УНИКОМП: проф. д-р А.Смрикаров

Съгласувал

Гл. счетоводител: Я.Кралева

С Л У Ж Е Б Н А   Б Е Л Е Ж К А

С настоящата се удостоверява, че
..... е/са автор/и на
предложение, в резултат на което е реализирана икономия в размер на
..... лв. като за целта са направени разходи в размер на ..... лв.

Служебната бележка се издава, за да послужи при определяне на паричната награда, съгласно приетите от Академичния съвет ПРАВИЛА ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СИСТЕМА ОТ МАТЕРИАЛНИ И МОРАЛНИ СТИМУЛИ.

Пом. ректор:
/В.Гегов/

Гл.счетоводител:
/Я.Кралева/

За сериозното - на шега

(Седемнадесет съвета за докторанта)

А. Подготовка на дисертацията

1. Не пиши много. Дисертацията не е “Война и мир”, а ти не си Лев Толстой. Дебелата дисертация действа на рецензентите като червения цвят на бика.

2. Не пиши кратко. Това свидетелства или за голям талант, или за умствена ограниченост. Нито едното, нито другото рецензентите ще ти простят.

3. Обмисляй внимателно заглавието на дисертацията – то е като шапката за жена в напреднала възраст.

4. Не прекалявай с критиката към тези, които преди теб са се потили над същите или подобни проблеми.

5. Не тупай по рамото класиците на естествознанието.

6. Не си вири носа. Не мисли, че всички наоколо са невежи и че ти си най-умният. Избягвай личното местоимение “АЗ”. Заменяй го с “НИЕ”. Използвай безличната форма на глаголите.

7. Проверявай качеството на дисертацията си чрез домашните и колегите си. Нормалната дисертация трябва да предизвиква у читателите и слушателите неволно прозяване, постепенно преминаващо в здрав сън. Разделите, пораждащи някаква форма на възмущение, трябва да се преработят. Не се радвай, ако неизкушен слушател твърди, че всичко му е ясно - това е сигурен признак, че научната аудитория няма да те разбере.

Б. Подбор на рецензенти

8. Рецензентът е централната фигура при защитата.

9. Оптималният рецензент трябва да има добра представа за предмета на дисертацията, но не трябва да бъде голям специалист в конкретната област. Недобре запознат с проблема рецензент може да окаже мечешка услуга, като хвали точно онова, което би трябвало умерено да ругае. Корифеят пък може да намери някоя дребна грешка и да направи от мухата слон.

10. Избягвай да каниш за рецензенти млади доценти. Те тепърва се борят за “място под слънцето” и в стремежа да изтъкнат себе си, ще преровят дисертацията ти за неточности, пропуски и грешки. Обръщай се към беловласи деятели на науката и техниката, тъй като с приближаване на старостта всички ставаме, ако не по-добри, то във всеки случай по-лениви.

11. Постарай се да направиш потенциалните рецензенти свои съучастници. За целта се обръщай към тях за съвети и им благодари за ценната помощ. С това ще демонстрираш своето нищожество и тяхното превъзходство. Така “врагът” ще бъде заинтересуван от успеха на защитата ти, тъй като кой би се обявил против собствените си препоръки?!

В. Защита на дисертацията

12. Защитата е моноспектакъл. Артист е докторантът, декори – плакатите, публика – Научният съвет, критици – рецензентите. Но не забравяй, че за разлика от театралното представление, защитата не може да бъде повтаряна.

13. На катедрата се дръж прилично. Не си бъркай в ушите, не се секни шумно, не пий често вода, не върти показалката над главите на седящите в президиума.

14. Ако докладът е написан, не се стреми да го декламираш наизуст, а от време навреме поглеждай в листите пред себе си. Мънкането на дисертанта предизвиква възмущението на слушателите. Старай се да говориш ясно, но монотонно. Колкото повече членове на Научния съвет ще дремят или мислят за личните си работи, толкова по-скоро и по-успешно ще мине защитата.

15. Използвай Notebook, мултимедиен проектор и светлинна показалка. Постарай се да блеснеш с количеството и качеството на фактическия материал.

16. В заключителното си слово благодари и се кланяй, кланяй се и благодари. Стриктно спазвай необходимата йерархия. На отсъстващите благодари по-малко, а на присъстващите – повече.

17. След успешна защита уреждай банкет.

Съставено от скучаещи членове на Научни съвети по време на защити на дисертации и преписано от благодарните докторанти 😊

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Драги докторанти, за награда, че стигнахте дотук, вместо скучно заключение, което обикновено никой не чете, ви предлагаме един анекдот.

Стоял един заек пред една пещера и пишел нещо в тетрадката си. Минала лисицата и го попитала:

- Какво правиш, Зайко?

- Пиша дисертация на тема "Как зайците да ловят и ядат лисици?".

Лисицата много се ядосала, хванала заека за ушите и го вкарала в пещерата, за да го схруска за наказание. От пещерата се чули викове, чупене на кости и т.н. Но след малко заекът излязъл напълно невредим оттам и продължил да си пише.

Не след дълго минал вълкът и го попитал:

- Какво правиш, Зайко?

- Пиша дисертация на тема "Как зайците да ловят и ядат вълци?".

Вълкът направо побеснял, грабнал заека за ушите и го вмъкнал в пещерата, за да го излапа за наказание. От пещерата се чули крясъци, трошене на кости и т.н. Но след малко заекът отново излязъл напълно невредим и продължил да си пише.

Същата история се повторилас мечката и с други горски зверове.

Въпрос:

Имало ли е някой в пещерата и кой е бил той?

Отговор:

В пещерата стоял на хладно ЦАРЯТ на животните – ЛЪВЪТ, който бил научен ръководител на заека.

Заключение:

Не е важно, каква е темата на дисертацията ти и какво си написал, а кой и какъв е научният ти ръководител .....

Но не забравяйте, че това е само един виц, драги докторанти!

Научният ръководител е наистина много важна фигура. Това е човекът, който, на базата на своя дългогодишен опит, ще ви насочи към дисертабилен проблем, решаването на който е важно за теорията или практиката, ще ви създаде условия за работа, ще ви даде научния подход, ще ви подсказе какви научни методи и средства да използвате и в един момент ще ви каже: „Достатъчно. Готви се за защита!“ Но „черната“ работа, естествено, трябва да я свършите вие. И то така, че крайният продукт да не остане само между двете корици на дисертацията ви, а да бъде купен и използван, от което да имате полза и вие и обществото.

Желаем Ви УСПЕХ!

Настоящото учебно пособие е от поредицата **“БИБЛИОТЕКА ЗА ДОКТОРАНТА”**.

Книгата е предназначена за магистри, които са в третата степен на висшето си образование – докторантурата и се състои от два раздела и приложения. Първият раздел е посветен на законовата база на докторантурата, а вторият съдържа обща информация за докторантите, вкл. примерна методика на работа върху дисертация, примерна структура на дисертацията и автореферата и т.н. В приложенията е дадена информация за някои основни източници на финансиране - национални и международни програми - както образователни, така и научни.

Авторът изказва благодарност на рецензентите **проф. д-р Атанас Митков** от Русенския университет и **акад. Петър Кендеров** от Българската академия на науките за приноса им към подобряване на съдържанието и оформлението на учебното пособие.

Докторантурата е итеративен процес на обучение и изследване с цел решаване на актуален проблем от теорията или практиката с прилагане на научен подход и с използване на научни методи и средства.